וועטער:
קלאר און וואַרים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

אידישן וואַרט
THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאַנג — 5.32.
זון אונטערגאַנג — 7.41.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאַנאַדע
עטאַבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאָג

Vol. 21, No. 190. Winnipeg, Thur. Aug. 20, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאָג דאָנערשטאָג ז׳ אלול, תרצ״א.

ווילן פאַררופן אל-פּוילישן אידישן קאָנגרעס צו רעטן אידישע באַפעלקערונג פון פאַרצווייפלטער לאַגע

אידישע עקאָנאָמישע לאַגע ווערט דערוויל פאַרצווייפעלטער פון טאָג צו טאָג, און די זעלבסט־מאָרדן נעמען אָן א קאַטאַסטראָפאַלן מאַסשטאַב. — אידישע פּרעסע פאָדערט צוזאַמענרוף פון קאָנגרעס

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטאַ")

וואַרשע, אווג. 20 (איטאַ). — בעת די אידישע עקאָנאָמישע לאַגע אין פּוילן ווערט פאַרצווייפלטער מיט יעדן טאָג, ווערן דאָ איצט אויסגעאַרבעט פלענער צו פאַररופן אַן אל־פּוילישן אידישן קאָנגרעס, מיט׳ן צוועק אויסצוגעפינען מיטלען צו רעטן דאָס פּוילישע אידנטום פון דער פאַראַוויפלטער לאַגע.

דער קאָנגרעס, וועלכער זאָל פאַררופן ווערן פון די אידישע סיים דעפּוטאַטן, און אַן אַלע אידישע אָרגאַניזאַציעס פון פּוילן זאָלן זיך אין אים באַטייליקן.

דער קאָנגרעס, וועלכער זאָל אויס צו זיין דער איינציקער וועג צו א פאַר־איינקטער אידישער אַנשטריינגונג צו רעטן זיך פון אונטערגאַנג, וועט דאַרפן אויפנעמען די פראָבלעמען ווי צו שטעלן אידישע הענדלער און בעל־מלאכה׳ס אין אַ פאַרלייכטערן דעם יאָר פון די אידישע אַרבעטער־מאַסן אין פּוילן.

דער קאָנגרעס, וועלכער זאָל אויס־נעמען אַ פּלאַן פון אונטערגאַנג, וועט דאַרפן אויפנעמען אַ פּלאַן פון אונטערגאַנג פון די אידישע מאַסן, אין אַלע אידישע אָרגאַניזאַציעס פון פּוילן זאָלן זיך אין אים באַטייליקן.

דער קאָנגרעס, וועלכער זעט אויס צו זיין דער איינציקער וועג צו א פאַר־איינקטער אידישער אַנשטריינגונג צו רעטן זיך פון אונטערגאַנג, וועט דאַרפן אויפנעמען די פראָבלעמען ווי צו שטעלן אידישע הענדלער און בעל־מלאכה׳ס אין אַ פאַרלייכטערן דעם יאָר פון די אידישע אַרבעטער־מאַסן אין פּוילן.

דער קאָנגרעס, וועלכער זאָל אויפנעמען אַ פּלאַן פון אונטערגאַנג פון די אידישע מאַסן, אין אַלע אידישע אָרגאַניזאַציעס פון פּוילן זאָלן זיך אין אים באַטייליקן.

דער קאָנגרעס, וועלכער זעט אויס צו זיין דער איינציקער וועג צו א פאַר־איינקטער אידישער אַנשטריינגונג צו רעטן זיך פון אונטערגאַנג, וועט דאַרפן אויפנעמען די פראָבלעמען ווי צו שטעלן אידישע הענדלער און בעל־מלאכה׳ס אין אַ פאַרלייכטערן דעם יאָר פון די אידישע אַרבעטער־מאַסן אין פּוילן.

דער פאַראַנטוואָרטלעכער אויפגאַבע פון דער אידישע פּרעסע אין דער פראַגע פון אַ אידישן קאָנגרעס, איז אַ גרויסן מאַסשטאַב און וו צו שאַפן אַרבעט פאַר די אידישע אַרבעטער־מאַסן.

די פראַגע פון פּראָדוקטיוויזירן די אידישע מאַסן וועט דאַרפן זיין די צענטראַלע פראַגע פאַר׳ן געפאַנגען קאַנגרעס.

די אידישע פּרעסע פאַרלאַנגט איצט אַ סך פאַלן מיט דער פראַגע. דיסקוטירנדיק די נויטווענדיקייט פון אַזאַ קאָנגרעס, וואָס אין דער איינציקער מיטל צו ברייטגען צוריק צום לעבן דאָס פּוילישע אידנטום מאָראַליש און עקאָנאָמיש.

וואַרשע, אווג. 20 (איטאַ). — די עפּידעמיע פון אידישע זעלבסטמאָרד איבער נאַנץ פּוילן, ווי א רעזולטאַט פון דער שווערער עקאָנאָמישער לאַגע, האַלט זיך אין פאַרשפּרייטן, און ווערט דראַמאַטישער מיט יעדן טאָג. לויט באַ־ריכטן פון דער היגער אידישער פּרעסע ווענן גרויסע צאָלן זעלבסטמאָרד אין פאַרשיידענע טיילן פון לאַנד.

נאַציאָנאַל פאָנד מאָ־ביליזאַציע פאַרזאַמ־לונג היינט אָוונט

ווי מען מעלדעט אונז, ווערן שוין נעמאַכט פאַרבאַרייטונגען צום הייריאַ־ריקן נאַציאָנאַל־פאָנד ימים־נוראים קאַמפּיין. די צוגרייטונגס־אַרבעט איז שוין אין פולן שוואונג, פאַר דער דער־מעלאַכונג פון א דערפאָלגרייכן קאַמ־פּיין.

דער נאַציאָנאַל פאָנד קאַמיטעט האָט אויף זיין זונטאָגדיקער זיצונג באַטראַכט די לאַגע. דעבאַטירט ווענן דיר מעטאָדן אין מאָביליזאַציע. — פון דער הייריאַריקער סיסטעמאַטישער אַר־בעט — אין האָט, צווישן אַנדערע, באַשלאָסן צו פאַररופן אויף היינטן דאָנערשטאָג, 8.30 אוונט פונקט, אין דער אַרבייטערע באַראַטונגס פאַראַזאַמלונג פון יחידים, סיפּאַטיקער, שול פּרעזידענטן און פאַראינטערעסירט־טע פאַרזאַמלונגען — וואו מער אויינגעלד היינטן וועלן אויסגעאַרבעט ווערן. באַ־ריכטן וועלן אָפּגעגעבן ווערן און וואָלוי־טירן פאַר דער אַרבעט וועלן געוועזן ווערן.

ס׳איז צו דערוואַרטן, אַז אַלע פאַר־אינטערעסירטע מיט סימפּאַטיקער, — פאַראַנטוואָרטלעכן פילנדע די איצטיקע סיטואַציע — וועלן שיינקען די נע־הערקיק אויפמערקזאַמקייט, באַזונדערס אומבאַדינגט די זייער וויכטיקע מאָבי־ליזאַציאָנס פאַראַזאַמלונג, הערלינדיק דערמיט צו מאַכן דעם הייריאַריקן נאַציאָנאַל־פאָנד קאַמפּיין פאַר א רע־פאָלג.

ניי מאַריפן אויף אימפּאָרטירטע זשורנאַלן וועלן אַריין אין קראַפט סעפּטעמבער 1-טן

רעגירונג פאַרעפנטלאַכט דערקלערונגען וועגן די פאַרשיי־דענע טאַריפן אויף זשורנאַלן און פעריאָדישע אויסגאַבן

אָטאַוואַ, אווג. 20. — די רעגירונג האָט אַרויסגעגעבן א דערקלערונג בנוגע די נייע דעווידיזירטע טאַריפן אויף זשור־נאַלן און פעריאָדישע אויסגאַבן וואָס קומען אַהער פון אַן אויסלאַנד.

די נייע טאַריפן וועלן אַריין אין קראַפט סעפּט. 1טן, אויסער דער טאַריף אויף וואָך־ענד צייטונגען, וועלכע וועלן ניט אַריין אין קראַפט וואָס דער רעגירונג וועט זיי ניט ספּעציעל פּראָקלאַמירן. אַבאָנענטן, וואָס האָבן זיך אָבאָנירט אויף אויסלענדישע צייטשריפטן ביז יוני 2טן, 1931, וועלן זיין פריי פון׳ם נייעם צאָל ביז אַפּריל 1, 1932.

טעגלאַכע צייטונגען וועלן זיין פריי פון׳ם טאַריף, דער צאָל וועט זיך אַנ־ווענדן אויף ״זשורנאַלן״ און ״פעריאָד־יש אויסגאַבן״ אין א פאַרשיידענער מאָס.

זשורנאַלן וואָס האָבן אַנאַנסן אויף 20 ביז 30 פּראָצענט פון׳ם פּלאַץ, וועלן צאָלן א טאַריף פון צוויי סענט א קאָפּ־פיע. אויב די אַנאַנס וועלן באַטרעפן איבער 30 פּראָצענט פון׳ם פּלאַץ, וועלן זיי צאָלן 5 סענט א קאָפּיע.

זשורנאַלן וואָס האָבן ניט מער ווי 20 פּראָצענט אַנאַנסן, אַדער דיווואָס ווערן אַרויסגעגעבן אין די אינטערעסן פון רעליגיע, בילדונג, וויסנשאַפט, אַנ־ריקולטור, אַרבעטער אַדער פאַראַטערנאַ־לע פאַראַניזאַציעס, וועלן זיין פריי פון׳ם טאַריף.

״פעריאָדישע אויסגאַבן״, לויט׳ן די רעגולאַציעס, ווערן ניט קוואַליפיצירט

ווייַפענער לערערען געטויט אין אַן אַוטאָמאָביל עקסידענט

מיס מעריאַן באַקלי, 520 קעמדען פּלייס, ווייַנפּעג, א הינע פאַבריקס סקול לערערין, איז מאָמענטאַל געטויט געוו־ָרן נעכטן, ווען אַן אַוטאָמאָביל אין וועלכן זי איז געפאָרן צוזאַמען מיט איר מאַטער, רעוו. באַקלי, אַן מיט איר מוטער און שוועסטער, האָט זיך אַר־בערגעערט אויפ׳ן וועג ניט ווייט פון מעקגרעגאָר, מאַנ.

די מאַמיליע האָט זיך צוריקגעקערט פון א וואָכאָנטע רייזע אין לייק לואַיז, אַלבערטאַ. ניט ווייט פון מעקגרעגאָר אין דער אַוטאָמאָביל אַריינגעפאָרן אין לויזן נראַוול און האָט זיך דריי מאָל אַר־בערגעערט.

מיס באַקלי איז געווען טויט ווען מען האָט זי אַרויסגענומען פון׳ם ברוק.

פאַרמערס געפאָדערט צו באַקעמפן דראָענדיקע היישעריק מגפה

קאַנאַדע און די פאַראייניקטע שטאַ־טען־זיינען אין געפאַר פון א היישעריק מגפה קומענדיקן יאָר, באַהויפּטן דער־פאַרענע מעגנאַ, און פאַרמערס ווערן אויפגעפאָדערט צו באַקעמפן באַצייט טענס די געפאַר.

די היישעריקן לייגן איצט זייערע אייערלאַך אין מיליאָנען און ביליאָ־נען, און אויב עס זאָלן פאַר זיי זיין געטאָן אויף אַ זיין גינסטיקע אומשטענדן, וועלן וואַרפן מיט היישעריקן פאַרניכטן די פעלדער קומענדיקן זומער.

בלויז א רעגנדיקער פרעזאָן פון פרי־לינג אַן וועט קאָנען ראַטעווען דאָס פעלדער פון פאַרניכטונג, דורכדעם אַז די אייערלאַך און פאַרניכטעט זיי,

"עקס קעניג" פון די האַבאַס אויפ׳ן וועג קיין טשווירטשיל

האַדסאָן־ביי דזשאַנקשאָן, קאַסק., אווג. 20. — יוסף לייב לאַזאַראָוויץ, "עקס קעניג" פון די האַבאַס, איז דאָ דורכ־געפאָרן אויפ׳ן וועג קיין טשווירטשיל, וואו ער וועט ״אינספּעקטן״ קאַנאַ־דע נייעם פאַרט און וועט ״אויפנע־מען״ די טוריסטן פאַרטיע פון קאַנאַ־דער האַנדלס קאַמער וואָס וועלן דאָר־טן דערוואַרטעט קומענדיקן חודש.

דער "נדיב הידוע" איז געוואָרן 86 יאָר אַלט

ספּעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטאַ"

פאַריז, אווג. 20 (איטאַ). — באַראָן עדמאָנד דאָשטשילד, דער "נדיב הידוע" און דער פאָטער פון די אַלטע אידישע קאָלאָניעס אין אַרץ־ישראל, האָט זיך נעכטן געפייערט שטילערהייט אין דער היים זיין 86טן געבורטסטאָג.

באַראָן עדמאָנד דאָשטשילד איז דער איינציקער לעבן־פאַרבליבענער אייניק־פון מאַיר־אַנשל דאָשטשילד, דער גרינדער פון דער דאָשטשילד ״דינאַסטיע״.

—(::)—

קליניק פּיקניק קומענ־דיקן זונטאָג

א פּיקניק און קאָנצערט וועט דורכ־געפירט ווערן אין ״פאַראַדייז גאַר־דענס״, זונטאָג, דעם 23טן אוגוסט, אונטער אויפזיכט פון דער מאַוונס כר־מל קליניק, דער קאָמיטעט וועלכער פירט אַן מיט דער אונטערנעמונג, פאַר שפּרעכט, אַז יונג און אַלט וועלן האָבן פאַרגנוגן.

דער קאָנצערט וועט זיך אָנפאַנען אַכט אויזיגער אין אוונט און אַן עס וועט ניט קאָסטן קיין קאָסטרע אַז דער־דעם קאָנצערט אַדער אַרויסצוזיין אין פאַווי־ליאָן, וואו א גוטער אַרקעסטער וועט שפּילן.

אויטאָמאָביליאָן וועלן אָפּפאָרן פון דער מאַונט כרמל קליניק נעבריידט צען אויי־גער אינדערפרי, און 2.30 נ. מ. וועלן אָפּפאָרן אויטאָמאָביליאָן פון אַרום קווינס טעאַטער. די ״עניק״ וועלכע האָבן אויט־מאָמאָביליאָן זיינען געבעטן צו קומען אינדערפרי צו דער קליניק אַדער ביי־מאָג צום קווינס טעאַטער אין נעבן א נעלענגהייט צו אַנדערע, וועלכע האָבן ניט קיין אויטאָמאָביליאָן, צו מיטפאָרן מיט זיי צו די ״פאַראַדייז גאַרדענס״.

אַלע וועלכע וויל פאַרבריינגען א פיינעם טאָג און אויטאָג זיינען געבעטן צו קומען.

—(::)—

ת״ת מיטינג אָפּגעלייגט אויף קומענדיקן דינסטאָג

צוליב דער לויה פון ולי וועפל, וואָס איז פאַרגעקומען שפּעט לעצטן אוונט, איז די וויכטיקע תלמוד־תורה פאַראַמ־לונג פון דער תלמוד־תורה מיט דער פראַגע פון אויף דעם אוונט אָפּגע־לייגט ווערן.

די פאַראַזאַמלונג וועט פאַרקומען קור־מענדיקן דינסטאָג, אווג. 25טן, 8.30 אוונט, אין תלמוד תורה.

געגעראַל סמוטס געפאָרט פון בריטישע וויסנשאַפטסלייט

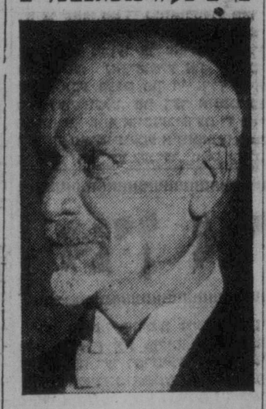

געגעראַל יאַן סמוטס

לאָנדאָן, אווג. 19. — געגעראַל יאַן סמוטס איז איצט אויפ׳ן וועג פון דרום אפריקע קיין עגגלאַנד, אַנצוגע־מען דאָ דעם אמט פון פּרעזידענט פון בריטישן פאַרבאַנד פאַרן פראָ־גרעס פון וויסנשאַפט. און צו עפענען די הונדערדסטע יערלאַכע פאַראַזאַמלונג פון דער געזעלשאַפט אין אַלבערט האַל ביים סוף פון׳ם חודש סעפּטעמ־בער.

—(::)—

לוי וועפל כאַנלייט צו זיין אייביקער רו פון גרויסן עולם

א רייזיקער עולם האָט זיך נעכטן אונטן פאַרזאַמלט אַרום דער הויז פון דעם פאַרשטאָרבענעם לוי וועפל, 304 אַבערדין עוועניו. אָפּצוגעבן אים דעם לעצטן כבוד.

די לויה איז פאַרגעקומען נעכטן 9.30 אין אונטן, באַלד נאָכדעם ווי זיינע קינדער זיינען אָנגעקומען פון שיקאַגאָ. זיינע זין, פון מעלוויל, סאַסק., זיינען שוין פריער געווען דאָ אין שטאָט.

אַרום 9.30 איז זיין קערפּער אַרויס־געטראָגן געוואָרן פון זיין הויז. דער אַרון איז געטראָגן געוואָרן ביז דער גרייסער תלמוד תורה, וואו רבי י. י. כהנאָוויטש האָט נעמאַכט א ריינדן הספּד. חזן בינימין בראַנשטיין האָט מיט דעם קינדער־כאָר פון תלמוד תורה מיין נעמאַכט אַן אל מלא.

פון דער תלמוד תורה איז דער קער־פּער פון דער פאַראַזאַמלונג געפירט געוואָרן צום שערי צדק בית עלמין, וואו ער איז אויפגעלייגט געוואָרן אין זיין אייביקער רו.

—(::)—

ווייַפענער יונגע טאָ־לאַנטן וועלן געערט ווערן

אַן ערן־אוונט לכבוד ווייַפענער יונגע אידישע טאַלאַנטן, מערי נוסין און סאַראַ כאַסטאָוו, ווערט דורכגעפירט פון׳ם אידישן נעוואַנגס פאַראַיין דעם שבת, אווג. 22טן, 9 אוונט, אין תלמוד־תורה. — נאַטיר־לאַך, מיט א שיינעם מוזיקאַלישן פּראָ־גראַם. בלויז מיטגלידער פון׳ם פאַר־איין און נאַענטע פריינט זיינען איינ־געלאַדן.

מערי נוסין האָט זיך שוין דערוואָר־בען א נאָמען ווי א פיל־פאַרשפּרעכ־דיקע וויאָלאָניסטן. סאַראַ מאַסטאָוו איז א טאַלאַנטפולע זינגערין. ביידע זיינען איצט דאָ אין ווייַפענע אויף זיי־ערע וואַקאַציעס.

—(::)—

איינזאַמע פרוי געפונען טויט אין איר בעט

מיס נען דרעפּער, 45 יאָר, פון סוויט 502 וואַריק אַפּטס. איז געפר־נען געוואָרן טויט אין איר בעט דינ־סטאָג אַרום 9 אוונט. עס זעט אויס, אַז זי איז געשטאָרבן פון נאַטירלאַכע אורזאַכן, אָבער דער קאָראָנער, דר. ספּיטשלי, האָט באַפעוילן צו מאַכן א ״פּאָסט מאָרטעם״ אונטערזוכונג, און דערנאָך וועט ער אַנטשיידן, אויב ס׳איז נויטיק אַז אויספאָרשונג.

מיס דערפער האָט געלעבט אַליין פאַר זיך, און ס׳איז ניט באַוואוסט, אויב זי האָט קרובים דאָ אין שטאָט.

אַלטער ווייַפענער אי־דישער תושב טויט

מ. ל. אַסטפילד, גוט באַקאַנטער ווי־ניפּעגער אידישער תושב, איז לעצטן אונטן געשטאָרבן אין עלטער פון 69 יאָר, אין זיין היים, 402 באַנ־אַקאַדד־ראָד. א געבאָרענער אין עסטריך, האָט ער פאַר די לעצטע 40 יאָר גע־וואוינט אין ווייַניפּעג. די לויה קומט פאַר היינטן, צום שעריצדק בית־עלמין.

דער פאַרשטאָרבענער האָט איבערגע־לאָזן א פרוי, א טאָכטער, מרס. לעאָ בראַנשטיין, ווייַניפּעג, און 4 זין: הערי בערטס, אין קאַליפאָרניע; דר. דזשיימס אַסטפילד, אין נאָרט־דאַקאָטאַ, און דאָנאַלד אין נייטן, אין דער היים.

ווייַניפּעגער יונגע טאָ־לאַנטן וועלן געערט ווערן

אַן ערן־אוונט לכבוד ווייַניפּעגער יונגע אידישע טאַלאַנטן, מערי נוסין און סאַראַ כאַסטאָוו, ווערט דורכגעפירט פון׳ם אידישן נעוואַנגס פאַראַיין דעם שבת, אווג. 22טן, 9 אוונט, אין תלמוד־תורה. — נאַטיר־לאַך, מיט א שיינעם מוזיקאַלישן פּראָ־גראַם. בלויז מיטגלידער פון׳ם פאַר־איין און נאַענטע פריינט זיינען איינ־געלאַדן.

דער פּרעמיער האָט אָנגעוויזן, אַז איצט טראָגן אויף זיך די פאַרמערס און די אַרבעטסלאָזע די נאַנצע לאַסט פון דעם קריזיס, און ס׳איז דערפאַר ניט מער ווי רעכט, אַז א טייל פון דער לאַסט זאָל אַרויפגעלייגט ווערן אויף די וואָס פאַרדינען זייערע רעגל־מעסיקע געהאַלטן.

די פּאָליטיק פון אַפּאַזאַן־אַנגעשטעל־טע, האָט דער פּרעמיער געזאָגט, איז א שעראַלאַע. ווייל זי פאַרגרעסערט די

פריין פון ווייַן אין פראַנקרייך איז איצט $1.82 א בושל

פאַריז, אווג. 20. — ניט געקוקט אויף דער גוטער ווייַן נעראָטעניש אין פראַנקרייך, האָט דער פריין פון ווייַן דאָ איצט דערגרייכט $1.82 א בושל. א דאַנק די מיטלען וואָס די רעגירונג האָט אָנגענומען צו פאַרהיטן דעם וואַלדיין פון די פאַרמערס פון לאַנד.

די רעגירונג האָט נעמלעך באַ־שריינקט דעם אויפפאָרט פון ווייַן אין דאָס אויפגעלייגט א היינן אויפ׳ן אימפּאָרט. דער פראַנצויזישער פאַרמער באַקומט אַזוי פאַר זיין ווייַן א פולע רעזולטאַט פון די מלחמה חובות אין דער דעפּאַראַציע.

נחום סאַקאַלאָוו קומט קירצלאַך קיין אַמעריקע

ספּעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטאַ"

צורך, אווג. 20 (איטאַ). — אַן איינ־פּלוסריידיק דעלעגאַציע פון צייטונגס און ניט־צייטונגס, אָנגעפירט פון נחום סאַ־קאַלאָוו און איינשליסנדיק דר. מאַריס העקסטער און אַנדערע, וועט קירצלאַך קומען אין די פאַראייניקטע שטאַטן אין די אינטערעסן פון דער אידישער אַנע־טור.

דאָס איז באַשלאָסן געוואָרן נעכטן ביי א ספּעציעל פאַररופענער צייטונ־פון דער אידישער אַגענטור. די וויכטיק־סטע פראַגן פאַרהאַנדלט ביי דער צוויי־טאָגיקער סעסיע זיינען געווען די פאַ־ליטישע אַנטוויקלונגען פון די לעצטע יאָרן און אין לאַנדאַן אין יאָר־שלים, באַזונדערס אין פאַרבינדונג מיט דעם פאַלעסטינער אַנטוויקלונגס פאָלאָ.

וויכטיקע באַשלוסן זיינען אויך אַנ־נענומען געוואָרן בנוגע פינאַנציעלע און אָרגאַניזאַציע ענינים.

בעטלען רעגירונג פון אונגאַרן גע־פאַלן; גראַף יוליוס קאַראָלי באַפאַל־מעכטיקט פאַרמירן רעגירונג

בודאַפּעסט, אונגאַרן, אווג. 20. — דראָענדיקן קראַך, האָט די אונגאַרישע רעגירונג נאָכגעפאָלגט דייטשלאַנדס בישפּיל און געשלאָסן אויף די בענק פון אַרבעט אין אונגאַרן. די האָט עס דערקלערט מיט אַרויסגעבן אין אונגאַרן, אַז דער רעגיש. אַנגענעבן אין דימיסיע און אינגעדרעפט צו דער קליניק אַדער ביי־מאָג צום קווינס טעאַטער אין נעבן א נעלענגהייט צו אַנדערע, וועלכע האָבן ניט קיין אויטאָמאָביליאָן, צו מיטפאָרן מיט זיי צו די ״פאַראַדייז גאַרדענס״.

אַלע וועלכע וויל פאַרבריינגען א פיינעם טאָג און אויטאָג זיינען געבעטן צו קומען.

—(::)—

ת״ת מיטינג אָפּגעלייגט אויף קומענדיקן דינסטאָג

צוליב דער לויה פון ולי וועפל, וואָס איז פאַרגעקומען שפּעט לעצטן אוונט, איז די וויכטיקע תלמוד־תורה פאַראַמ־לונג פון דער תלמוד־תורה פאַראַמ־לונג פון דער פראַגע פון דעם אוונט אָפּגע־לייגט ווערן.

די פאַראַזאַמלונג וועט פאַרקומען קור־מענדיקן דינסטאָג, אווג. 25טן, 8.30 אוונט, אין תלמוד תורה.

דער "נדיב הידוע" איז געוואָרן 86 יאָר אַלט

ספּעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטאַ"

פאַריז, אווג. 20 (איטאַ). — באַראָן עדמאָנד דאָשטשילד, דער "נדיב הידוע" און דער פאָטער פון די אַלטע אידישע קאָלאָניעס אין אַרץ־ישראל, האָט זיך נעכטן געפייערט שטילערהייט אין דער היים זיין 86טן געבורטסטאָג.

באַראָן עדמאָנד דאָשטשילד איז דער איינציקער לעבן־פאַרבליבענער אייניק־פון מאַיר־אַנשל דאָשטשילד, דער גרינדער פון דער דאָשטשילד ״דינאַסטיע״.

—(::)—

לעצטער פונ׳ם פירלינג טויט

וואַנקאָווער, ב. ק. אווג. 19. — דאָס פערטע פיידעלע פונ׳ם פירלינג וואָס איז דאָ געבאָרן געוואָרן צו טרס. האַמער סי. פּיליי איז געשטאָרבן. די ערשטע דריי זיינען געשטאָרבן באַלד נאָכ׳ן געבורט.

אַרבעטסלאָזע וואָס וועלן זיך אָפּזאָגן פון אַרבעט וועלן ניט קריגן קיין הילף

אָטאַוואַ, אווג. 20. — ווען מען וועט אַן אַרבעטסלאָזן אָנבאָטן אַן אַרבעט און ער וועט זיך פון איר אָפּזאָגן, דאַן וועט ער ניט קאָנען קריגן מער קיין אַרבעטס־לאָזיקייט שטיצע ניט פון דער פעדע־ראַלער און ניט פון דער פּראָווינציעלער רעגירונג. — האָט דאָ דער אַרבעטס מיניסטער, סענאַטאָר ראַבערטסאָן, דער קלערט.

דער מיניסטער זאָגט, אַז פאַלן וואָס אַרבעטסלאָזע זאָלן זיך אָפּזאָגן פון אַ־נבאָטענע אַרבעט זיינען נאָנע זעלקס אין לאַנד, אָבער אַזעלכע זיינען דאָ, אַזעלכע מענטשן וואָס זאָגן זיך אָפּ פון א נעלענגהייט צו אַרבעטן און פאַרדי־נען זייער איינן שטיקל ברויט, גלויבט דער מיניסטער, פאַרדינען מער ניט קיין אויפמערקזאַמקייט.

—(::)—

לעצטער פונ׳ם פירלינג טויט

וואַנקאָווער, ב. ק. אווג. 19. — דאָס פערטע פיידעלע פונ׳ם פירלינג וואָס איז דאָ געבאָרן געוואָרן צו טרס. האַמער סי. פּיליי איז געשטאָרבן. די ערשטע דריי זיינען געשטאָרבן באַלד נאָכ׳ן געבורט.

באַנקירן ווילן ענטפער אויף פאַר־שלאָג צו רעווידירן מלחמה חובות

באַזעל, שווייצאַרע, אווג. 20. — די וויינגונס קאָמיסיע פון אינטערנאַציאָנאַ־לע באַנקירן, וועלכע האָט אַרבעטראַשט די וועלט מיט׳ן פאַרשלאָג צו רעווידירן די מלחמה חובות און רעפּאַראַציעס, וואַרטן איצט אויף אַפּרוף פון די גרויס מאַכטן אויף זייער פאַרשלאָג.

די וויינגונס קאָמיסיע, הינטער וועל־כער עס שטייען די צען גרעסטע בענק אין דער וועלט, האָט אַרויסגעלאָזן א אויסגעפאַרטס די עקאָנאָמישע לאַגע פון דייטשלאַנד, און זי האָט זיך מיט איר אויפרוף געוואָרנט צו די רעגירונ־גען, וואו עס וועט ניט געמאַכט ווערן ראַטעווען די וועלט פונ׳ם עקאָנאָמישן קריזיס.

די עקספּערטן, אָנגעפירט פון אַל־בערט ה. וויגינס, איז געקומען צו אַזאַ־לע אַבשלוסן נאָכדעם ווי זי האָט גרינדלאַך אויסגעפאָרשט די עקאָנאָמישע לאַגע פון דייטשלאַנד, אין זי האָט זיך מיט איר אויפרוף געוואָרנט צו די רעגירונ־גען, וואו עס וועט ניט געמאַכט ווערן ראַטעווען די וועלט פונ׳ם עקאָנאָמישן קריזיס.

די וויינגונס קאָמיסיע, הינטער וועל־כער עס שטייען די צען גרעסטע בענק אין דער וועלט, האָט אַרויסגעלאָזן א אויסגעפאַרטס די עקאָנאָמישע לאַגע פון דייטשלאַנד, אין זי האָט זיך מיט איר אויפרוף געוואָרנט צו די רעגירונ־גען, וואו עס וועט ניט געמאַכט ווערן ראַטעווען די וועלט פונ׳ם עקאָנאָמישן קריזיס.

געהאַלטן פון מאַניטאָבער רעגי־רונגס אָנגעשטעלטע וועלן געשניטן ווערן, זאָגט פּרעמיער בראָקען

אַז די געהאַלטן פון די רעגירונגס אָנגעשטעלטע אין מאַניטאָבאַ, אָנפאַנ־גענדיק פון די מיניסטאַרן, וועלן גע־שניטן ווערן, איז דער אָנפאַנג וואָס פּרעמיער בראָקען האָט געמאַכט אין א רעדע וואָס ער האָט געהאַלטן ביי א פאַראַזאַמלונג אין בראַקען פיידע לייק, איגנ עלטבערט דיסטריקט, נעכטן ביי־טאָג.

דער פּרעמיער האָט אָנגעוויזן, אַז איצט טראָגן אויף זיך די פאַרמערס און די אַרבעטסלאָזע די נאָנצע לאַסט פון דעם קריזיס, אַז ס׳איז דערפאַר ניט מער ווי רעכט, אַז א טייל פון דער לאַסט זאָל אַרויפגעלייגט ווערן אויף די וואָס פאַרדינען זייערע רעגל־מעסיקע געהאַלטן.

די פּאָליטיק פון אַפּאַזאַן־אַנגעשטעל־טע, האָט דער פּרעמיער געזאָגט, איז א שעראַלאַע. ווייל זי פאַרגרעסערט די

פאַלעסטינער לאַנד פאַראַר־דענונג וועט מעגלאַך געגע־בערט ווערן

ירושלים, אווג. 20 (איטאַ). — די ״איטאַ״ דערוויסט זיך אַז די פאַרעפנט־לאַכונג פון דער לאַנד פאַראַרדענונג איז אָפּגעלייגט געוואָרן אויף דעם 7טן סעפּ־טעמבער.

עס איז אויך מעגלאַך, אַז די פאַראַר־דענונג וועט נעגעבערט ווערן אַלס רע־זולטאַט פון דער סעגנערשאַפט פון דער אידישער אָגענטור.

פאַרמערס נעפאָדערט צו באַקעמפן דראָענדיקע היישעריק מגפה

קאַנאַדע און די פאַראייניקטע שטאַ־טען־זיינען אין געפאַר פון א היישעריק מגפה קומענדיקן יאָר, באַהויפּטן דער־פאַרענע מעגנאַ, און פאַרמערס ווערן אויפגעפאָדערט צו באַקעמפן באַצייט טענס די געפאַר.

די היישעריקן לייגן איצט זייערע אייערלאַך אין מיליאָנען און ביליאָ־נען, און אויב עס זאָלן פאַר זיי זיין געטאָן אויף אַ זיין גינסטיקע אומשטענדן, וועלן וואַרפן מיט היישעריקן פאַרניכטן די פעלדער קומענדיקן זומער.

בלויז א רעגנדיקער פרעזאָן פון פרי־לינג אַן וועט קאָנען ראַטעווען פון פעלדער פון פאַרניכטונג, דורכדעם אַז די אייערלאַך און פאַרניכטעט זיי,

יאַדזשור מאָרד גע־היימניש וועט באַלד אַנטדעקט ווערן

ספּעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטאַ"

ירושלים, אווג. 29 (איטאַ). — די לייזונג פון דער מאָרד געהיימניש פון יאַדזשור, לעצטן אַפּריל, ווען פיר אַר־דישע אַרבעטער זיינען דערשאָסן גע־וואָרן און באַהעלטענעס דערקלערט פאַר דער ״איטאַ״.

די פּאָליציי איז געפאָלן אויף די שפּורן פון די מערדער און האָט אַרעס־טירט דריי אַראַבער פונ׳ם שיקראָט שבט לעצטן מאָנאַט, נאָכדעם ווי זי האָט אַנטדעקט אַן א הייל באַהאַלטענע נעווער, וואָס די אַרעסטירטע זאָלן האָבן באַנוצט.

—(::)—

נאַציאָנאַל פאָנד מאָ־ביליזאַציע פאַרזאַמ־לונג היינט אָוונט

ווי מען מעלדעט אונז, ווערן שוין נעמאַכט פאַרבאַרייטונגען צום הייריאַ־ריקן נאַציאָנאַל־פאָנד ימים־נוראים קאַמפּיין. די צוגרייטונגס־אַרבעט איז שוין אין פולן שוואונג, פאַר דער דער־מעלאַכונג פון א דערפאָלגרייכן קאַמ־פּיין.

דער נאַציאָנאַל פאָנד קאַמיטעט האָט אויף זיין זונטאָגדיקער זיצונג באַטראַכט די לאַגע. דעבאַטירט ווענן דיר מעטאָדן אין מאָביליזאַציע. — פון דער הייריאַריקער סיסטעמאַטישער אַר־בעט — אין האָט, צווישן אַנדערע, באַשלאָסן צו פאַररופן אויף היינטן דאָנערשטאָג, 8.30 אוונט פונקט, אין דער אַרבייטערע באַראַטונגס פאַראַזאַמלונג פון יחידים, סיפּאַטיקער, שול פּרעזידענטן און פאַראינטערעסירט־טע פאַרזאַמלונגען — וואו מער איינגעלד היינטן וועלן אויסגעאַרבעט ווערן. באַ־ריכטן וועלן אָפּגעגעבן ווערן און וואָלוי־טירן פאַר דער אַרבעט וועלן געוועזן ווערן.

ס׳איז צו דערוואַרטן, אַז אַלע פאַר־אינטערעסירטע מיט סימפּאַטיקער, — פאַראַנטוואָרטלעכן פילנדע די איצטיקע סיטואַציע — וועלן שיינקען די נע־הערקיק אויפמערקזאַמקייט, באַזונדערס אומבאַדינגט די זייער וויכטיקע מאָבי־ליזאַציאָנס פאַראַזאַמלונג, הערלינדיק דערמיט צו מאַכן דעם הייריאַריקן נאַציאָנאַל־פאָנד קאַמפּיין פאַר א רע־פאָלג.

אַלטער ווייַניפּעגער אי־דישער תושב טויט

מ. ל. אַסטפילד, גוט באַקאַנטער ווי־ניפּעגער אידישער תושב, איז לעצטן אונטן געשטאָרבן אין עלטער פון 69 יאָר, אין זיין היים, 402 באַנ־אַקאַדד־ראָד. א געבאָרענער אין עסטריך, האָט ער פאַר די לעצטע 40 יאָר גע־וואוינט אין ווייַניפּעג. די לויה קומט פאַר היינטן, צום שעריצדק בית־עלמין.

דער פאַרשטאָרבענער האָט איבערגע־לאָזן א פרוי, א טאָכטער, מרס. לעאָ בראַנשטיין, ווייַניפּעג, און 4 זין: הערי בערטס, אין קאַליפאָרניע; דר. דזשיימס אַסטפילד, אין נאָרט־דאַקאָטאַ, און דאָנאַלד אין נייטן, אין דער היים.

אַינזאַמע פרוי געפונען טויט אין איר בעט

מיס נען דרעפּער, 45 יאָר, פון סוויט 502 וואַריק אַפּטס. איז געפר־נען געוואָרן טויט אין איר בעט דינ־סטאָג אַרום 9 אוונט. עס זעט אויס, אַז זי איז געשטאָרבן פון נאַטירלאַכע אורזאַכן, אָבער דער קאָראָנער, דר. ספּיטשלי, האָט באַפעוילן צו מאַכן א ״פּאָסט מאָרטעם״ אונטערזוכונג, און דערנאָך וועט ער אַנטשיידן, אויב ס׳איז נויטיק אַז אויספאָרשונג.

מיס דערפער האָט געלעבט אַליין פאַר זיך, און ס׳איז ניט באַוואוסט, אויב זי האָט קרובים דאָ אין שטאָט.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

דער אידישער קאָנגרעס א לעבנס-נויטווענדיקייט ביים איצטיקן מאמענט

פון דר. ה. ראָזמארין וויצע־פּרעזיצער פון אידישער "קאלא"

איך פערזענלעך האלט דאס נארנים פאר א רייניגע געוויינלאכן צופאל דער לאזונג וועגן אן אלוועלטלאכן אידישן קאנגרעס, וואס איז פון פארשייד־ענע זייטן לעצטנס צום אויסדרוק געקומען און וועלכער האט געפונען אזא שטארקן אפקלאנג ביי די ברייטע שיכטן פון דער אידישער באפעלקערונג אויף נאר דעם וועלט. פריער פאר אלץ האט צו דעם לאזונג גערארבט די פארצווייפלטע געיקר טאקע — אין מזרח אייראפּע. עס האט שוין אויסגעקלאפּט די צווילפּטע שעה פאר דעם אידישן קאנגרעס. אז מען טאר אים שוין מער ניט באר־ווארן ביז צו דער קלענסטער שטופּע. אז מען טאר אים נישט מער ניט באר־ווארן אז אזוי צושטאנד געקומען אם דיי גרויסע און אזוי געוואנשענע איינ־היימס באוועגונג.

עס וואלט, גלויב איך, ביי געוויסע אנשטרענגונגען און באמיאונגען געלונ־גען צו שאפן אט די געוואנשענע פאר־אייניקטע אינסטאנצן, וועמעס אויפגאב־טע וואלט געווען צו פארטיידיקן די פּאליטישע, נאציאנאלע און ווירט־שאפטלאכע רעכט פון די אידן אויף גאר דער וועלט. פון דער אינסטאנץ וואלטן זיך אויף אויסגעבילדעט צו באר־ונדערע פאראייניקטע אינסטאנצן פאר די באטרעפנדיקע לענדער. וואס וואלט

געווען פון אומבארטיקנד גרויסער חשי־בות און אין פיל לענדער פארגרינגערט דעם קאמף פאר די אידישע רעכט און אפשר אויף געבראכט דערצו, אז דער קאמף זאל ענדלאך ברייגנגען צו געוויי־סע, ממשותה'דיקע פאלגן.

איך וועל נעמען אלס ביישפּיל דאס לאנד אין וועלכן עס קומט מיר שוין אויס פון יאהר צו פירן דעם קאמף פאר די רעכט פון דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג — פּוילן. איך ווייס ניט צי ביי אנדערע באריינגונגען אין לאנד וואלט פיל ממשות'דיקעס געקאנט אויפטאן אז איינהייטלאכע און פאר־אייניקטע אידישע רעפּרעזענטאנץ. סוף כל סוף דאס, וואס מען פלעגט אונז פון געוויסע פּוילישע מלוכה־קרייזן ענט־פערן: "ווי קענען מיר אייך אנטקעגן קומען, אז איר, אידן, זייט אליין ביי זיך ניט איינשטימיק אין דעם ענין" — איז ניט מער געווען ווי א דיפּלאמאטי־שער אויסרייד. מיר ווייסן גאנץ גוט, אז ווען מיר וואלטן אפילו יא געווען איינשטימיק — וואלטן אט די מלוכה קרייזן אויף ניט אנטקעגן געקומען אונ־זערע גערעכטע פארדערונגען. אז אלס בעסטער באווייז קאן דאך דיינען טאקע דער פאקט, וואס אפילו אין ענינים, וואס מיר אלע בן אויסנאם זיינען גע־וועזן פאראייניקט, איז מען אויך ניט אנטקעגן געקומען. אבער לגבי די היינטיקע מלוכה קרייזן דאקענן, וויל איך גלויבן, וואלט די לאנע געווען אנ־דערש, ווען מיר מרעקן פאר זיי ארויס איינהייטלאך, געאייניקט. און אפשר טאקע דערפון, ווייל זיי, אט די מלוכה־קרייזן גיבן זיך אפ א קלארן דין־וחשבון אז ביי אן איינהייטלאכער שטעלונג וואלטן זיי געמוזט אנטקעגן קומען פיל פון אונזערע פארדערונגען זיינען געקר־מען די באמיאונגען פון געוויסע פערי־זאנען פון די קרייזן אריינצובריינגען א צעשפּליטערונג און רייבונגען אין די אידישע רייען.

איך שטעל מיך בלויז אפ אויף די עטלאכע קליינע אויפגאבן, ווייל זיי וואלט דאך דער קאנגרעס גאנץ גרינג נעקענט דערפילן, ווייל זיי זיינען ניט אפהיינגיק אין קיין שום אויסערלאכע פאקטארן און מניעות — זיי וועלן זיך בלויז אין אונז און אין אונזער גוטן וויל. אבער זיי דערשעפן נאך ווייט ניט די אויפגאבן און צילן פון'ם קאנגרעס, וועלכע עס אין ביים איצ־טיקן מאמענט שווער צו באגרעניצן, עס קען זיין, אז אויפ'ן קאנגרעס גופא זאל אריינשווימען נייע אויפגאבן און

ווען פאראייניקטע, איז מען אונז אויך ניט אנטקעגן געקומען. אבער לגבי דער אפשר אויף געבראכט דערצו, אז דער קאמף זאל ענדלאך ברייגנגען צו געוויי־סע, ממשותה'דיקע פאלגן.

איך וועל נעמען אלס ביישפּיל דאס לאנד אין וועלכן עס קומט מיר שוין אויס פון יאהרן צו פירן דעם קאמף פאר די רעכט פון דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג. עס וואלטן אז דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג — פּוילן. איך ווייס ניט צי ביי אנדערע באריינגונגען אין לאנד וואלט פיל ממשות'דיקעס געקאנט אויפטאן אז איינהייטלאכע און פאר־אייניקטע אידישע רעפּרעזענטאנץ. סוף כל סוף דאס, וואס מען פלעגט אונז פון געוויסע פּוילישע מלוכה־קרייזן ענט־פערן: "ווי קענען מיר אייך אנטקעגן קומען, אז איר, אידן, זייט אליין ביי זיך ניט איינשטימיק אין דעם ענין" — איז ניט מער געווען ווי א דיפּלאמאטי־שער אויסרייד. מיר ווייסן גאנץ גוט, אז ווען מיר וואלטן אפילו יא געווען איינשטימיק — וואלטן אט די מלוכה קרייזן אויף ניט אנטקעגן געקומען אונ־זערע גערעכטע פארדערונגען. אז אלס בעסטער באווייז קאן דאך דיינען טאקע דער פאקט, וואס אפילו אין ענינים, וואס מיר אלע בן אויסנאם זיינען גע־

ווען פון דר. ה. ראָזמארין

ווען די אומבארטיקנד דין־וחשבון, וואלט מען נעקענט קומען צו אן איינהייטלאכע שפּראך. און צו א קענזייטיקער פארשטענדיקונג און איינמאל פאר אלעמאל מאכן א סוף צו דער פאר־שווענדערישער און פּשוט פארברעכע־רישער כחות צעשפּליטערונג אין דער אידישער באפעלקערונג. עס וואלטן פארשטענדלאך געבליבן גרופּן, חופּט־ען לאנד אין פון דער אידישער באפעלקערונג, אבער די גרופּן זיינען אויך היינט צו טאג נוט פון דער גרעסערער באדייטונג און זיי־ער באדייטונג וואלט דעגראדירט גע־ווארן ביז צו דער קלענסטער שטופּע, ווען עס וואלט צושטאנד געקומען אם די גרויסע און אזוי געוואנשענע איינ־הייטס באוועגונג.

עס וואלט, גלויב איך, ביי געוויסע אנשטרענגונגען און באמיאונגען געלונ־גען צו שאפן אט די געוואנשענע פאר־אייניקטע אינסטאנצן, וועמעס אויפגאב־טע וואלט געווען צו פארטיידיקן די פּאליטישע, נאציאנאלע און ווירט־שאפטלאכע רעכט פון די אידן אויף גאר דער וועלט. פון דער אינסטאנץ וואלטן זיך אויף אויסגעבילדעט צו באר־ונדערע פאראייניקטע אינסטאנצן פאר די באטרעפנדיקע לענדער, וואס וואלט

פון דר. ה. ראָזמארין

ווען די אומבארטיקנד גרויסער חשי־בות און אין פיל לענדער פארגרינגערט דעם קאמף פאר די אידישע רעכט און אפשר אויף געבראכט דערצו, אז דער קאמף זאל ענדלאך ברייגנגען צו געוויי־סע, ממשותה'דיקע פאלגן.

איך וועל נעמען אלס ביישפּיל דאס לאנד אין וועלכן עס קומט מיר שוין אויס פון יאהרן צו פירן דעם קאמף פאר די רעכט פון דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג. עס וואלטן אז דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג — פּוילן. איך ווייס ניט צי ביי אנדערע באריינגונגען אין לאנד וואלט פיל ממשות'דיקעס געקאנט אויפטאן אז איינהייטלאכע און פאר־אייניקטע אידישע רעפּרעזענטאנץ. סוף כל סוף דאס, וואס מען פלעגט אונז פון געוויסע פּוילישע מלוכה־קרייזן ענט־פערן: "ווי קענען מיר אייך אנטקעגן קומען, אז איר, אידן, זייט אליין ביי זיך ניט איינשטימיק אין דעם ענין" — איז ניט מער געווען ווי א דיפּלאמאטי־שער אויסרייד. מיר ווייסן גאנץ גוט, אז ווען מיר וואלטן אפילו יא געווען איינשטימיק — וואלטן אט די מלוכה קרייזן אויף ניט אנטקעגן געקומען אונ־זערע גערעכטע פארדערונגען. אז אלס בעסטער באווייז קאן דאך דיינען טאקע דער פאקט, וואס אפילו אין ענינים, וואס מיר אלע בן אויסנאם זיינען גע־

ווען פון דר. ה. ראָזמארין

ווען די אומבארטיקנד גרויסער חשי־בות און אין פיל לענדער פארגרינגערט דעם קאמף פאר די אידישע רעכט און אפשר אויף געבראכט דערצו, אז דער קאמף זאל ענדלאך ברייגנגען צו געוויי־סע, ממשותה'דיקע פאלגן.

איך וועל נעמען אלס ביישפּיל דאס לאנד אין וועלכן עס קומט מיר שוין אויס פון יאהרן צו פירן דעם קאמף פאר די רעכט פון דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג. עס וואלטן אז דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג — פּוילן. איך ווייס ניט צי ביי אנדערע באריינגונגען אין לאנד וואלט פיל ממשות'דיקעס געקאנט אויפטאן אז איינהייטלאכע און פאר־אייניקטע אידישע רעפּרעזענטאנץ. סוף כל סוף דאס, וואס מען פלעגט אונז פון געוויסע פּוילישע מלוכה־קרייזן ענט־פערן: "ווי קענען מיר אייך אנטקעגן קומען, אז איר, אידן, זייט אליין ביי זיך ניט איינשטימיק אין דעם ענין" — איז ניט מער געווען ווי א דיפּלאמאטי־שער אויסרייד. מיר ווייסן גאנץ גוט, אז ווען מיר וואלטן אפילו יא געווען איינשטימיק — וואלטן אט די מלוכה קרייזן אויף ניט אנטקעגן געקומען אונ־זערע גערעכטע פארדערונגען. אז אלס בעסטער באווייז קאן דאך דיינען טאקע דער פאקט, וואס אפילו אין ענינים,

ווען פון דר. ה. ראָזמארין

ווען די אומבארטיקנד גרויסער חשי־בות און אין פיל לענדער פארגרינגערט דעם קאמף פאר די אידישע רעכט און אפשר אויף געבראכט דערצו, אז דער קאמף זאל ענדלאך ברייגנגען צו געוויי־סע, ממשותה'דיקע פאלגן.

איך וועל נעמען אלס ביישפּיל דאס לאנד אין וועלכן עס קומט מיר שוין אויס פון יאהרן צו פירן דעם קאמף פאר די רעכט פון דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג. עס וואלטן אז דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג — פּוילן. איך ווייס ניט צי ביי אנדערע באריינגונגען אין לאנד וואלט פיל ממשות'דיקעס געקאנט אויפטאן אז איינהייטלאכע און פאר־אייניקטע אידישע רעפּרעזענטאנץ. סוף כל סוף דאס, וואס מען פלעגט אונז פון געוויסע פּוילישע מלוכה־קרייזן ענט־פערן: "ווי קענען מיר אייך אנטקעגן קומען, אז איר, אידן, זייט אליין ביי זיך ניט איינשטימיק אין דעם ענין" — איז ניט מער געווען ווי א דיפּלאמאטי־שער אויסרייד. מיר ווייסן גאנץ גוט, אז ווען מיר וואלטן אפילו יא געווען איינשטימיק — וואלטן אט די מלוכה קרייזן אויף ניט אנטקעגן געקומען אונ־זערע גערעכטע פארדערונגען. אז אלס בעסטער באווייז קאן דאך דיינען טאקע דער פאקט, וואס אפילו אין ענינים,

דער אידישער קאָנגרעס א לעבנס-נויטווענדיקייט ביים איצטיקן מאמענט

פון דר. ה. ראָזמארין וויצע־פּרעזיצער פון אידישער "קאלא"

איך פערזענלעך האלט דאס נארנים פאר א רייניגע געוויינלאכן צופאל דער לאזונג וועגן אן אלוועלטלאכן אידישן קאנגרעס, וואס איז פון פארשייד־ענע זייטן לעצטנס צום אויסדרוק געקומען און וועלכער האט געפונען אזא שטארקן אפקלאנג ביי די ברייטע שיכטן פון דער אידישער באפעלקערונג אויף נאר דער וועלט. פריער פאר אלץ האט צו דעם לאזונג גערארבט די פארצווייפלטע געיקר טאקע — אין מזרח אייראפּע. עס האט שוין אויסגעקלאפּט די צווילפּטע שעה פאר דעם אידישן קאנגרעס. אז מען טאר אים שוין מער ניט באר־ווארן ביז צו דער קלענסטער שטופּע, ווען עס וואלט צושטאנד געקומען אם די גרויסע און אזוי געוואנשענע איינ־הייטס באוועגונג.

עס וואלט, גלויב איך, ביי געוויסע אנשטרענגונגען און באמיאונגען געלונ־גען צו שאפן אט די געוואנשענע פאר־אייניקטע אינסטאנצן, וועמעס אויפגאב־טע וואלט געווען צו פארטיידיקן די פּאליטישע, נאציאנאלע און ווירט־שאפטלאכע רעכט פון די אידן אויף גאר דער וועלט. פון דער אינסטאנץ וואלטן זיך אויף אויסגעבילדעט צו באר־ונדערע פאראייניקטע אינסטאנצן פאר די באטרעפנדיקע לענדער, וואס וואלט

פון דר. ה. ראָזמארין

ווען די אומבארטיקנד גרויסער חשי־בות און אין פיל לענדער פארגרינגערט דעם קאמף פאר די אידישע רעכט און אפשר אויף געבראכט דערצו, אז דער קאמף זאל ענדלאך ברייגנגען צו געוויי־סע, ממשותה'דיקע פאלגן.

איך וועל נעמען אלס ביישפּיל דאס לאנד אין וועלכן עס קומט מיר שוין אויס פון יאהרן צו פירן דעם קאמף פאר די רעכט פון דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג. עס וואלטן אז דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג — פּוילן. איך ווייס ניט צי ביי אנדערע באריינגונגען אין לאנד וואלט פיל ממשות'דיקעס געקאנט אויפטאן אז איינהייטלאכע און פאר־אייניקטע אידישע רעפּרעזענטאנץ. סוף כל סוף דאס, וואס מען פלעגט אונז פון געוויסע פּוילישע מלוכה־קרייזן ענט־פערן: "ווי קענען מיר אייך אנטקעגן קומען, אז איר, אידן, זייט אליין ביי זיך ניט איינשטימיק אין דעם ענין" — איז ניט מער געווען ווי א דיפּלאמאטי־שער אויסרייד. מיר ווייסן גאנץ גוט, אז ווען מיר וואלטן אפילו יא געווען איינשטימיק — וואלטן אט די מלוכה קרייזן אויף ניט אנטקעגן געקומען אונ־זערע גערעכטע פארדערונגען. אז אלס בעסטער באווייז קאן דאך דיינען טאקע דער פאקט, וואס אפילו אין ענינים,

ווען פון דר. ה. ראָזמארין

ווען די אומבארטיקנד גרויסער חשי־בות און אין פיל לענדער פארגרינגערט דעם קאמף פאר די אידישע רעכט און אפשר אויף געבראכט דערצו, אז דער קאמף זאל ענדלאך ברייגנגען צו געוויי־סע, ממשותה'דיקע פאלגן.

איך וועל נעמען אלס ביישפּיל דאס לאנד אין וועלכן עס קומט מיר שוין אויס פון יאהרן צו פירן דעם קאמף פאר די רעכט פון דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג. עס וואלטן אז דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג — פּוילן. איך ווייס ניט צי ביי אנדערע באריינגונגען אין לאנד וואלט פיל ממשות'דיקעס געקאנט אויפטאן אז איינהייטלאכע און פאר־אייניקטע אידישע רעפּרעזענטאנץ. סוף כל סוף דאס, וואס מען פלעגט אונז פון געוויסע פּוילישע מלוכה־קרייזן ענט־פערן: "ווי קענען מיר אייך אנטקעגן קומען, אז איר, אידן, זייט אליין ביי זיך ניט איינשטימיק אין דעם ענין" — איז ניט מער געווען ווי א דיפּלאמאטי־שער אויסרייד. מיר ווייסן גאנץ גוט, אז ווען מיר וואלטן אפילו יא געווען איינשטימיק — וואלטן אט די מלוכה קרייזן אויף ניט אנטקעגן געקומען אונ־זערע גערעכטע פארדערונגען. אז אלס בעסטער באווייז קאן דאך דיינען טאקע דער פאקט, וואס אפילו אין ענינים,

אין אידישן וועלטל

פון מ. קארפ

צען מיליאן שטימען זיינען אפּגע־נעבן געווארן אין פריינס אלס פּראָ־טעסט קעגן דער דאהרטיקער דעמאקראַ־טישער רעגירונג. אונטער די מיליאָנען פון די אומצופרידענע געפינען זיך מאָ־נארכיסטן אדער נאציאנאל־סאציאליס־טען וועמענס ערשטער "אני מאמין" איז, אום'רחמנות'דיקער קאמף פון אירן.

די נאציאנאל־סאציאליסטן אין די דייטשע לענדער האבן געקאנט פאר־פירן מיליאָנען מענשען מיט זייער לאָ־זונג "קאמף קעגן קאפּיטאליזם און אי־דען". זיי, די אלע פאשיסטן, וואס באר־עמפנן אזוי דעם מארקסיזם, האלטן שטארק פון דער תורה פון הייליקן צדיק, רבי קארל מארקס ז"ל. לויט דער תורה איז דער יסוד פון אלע יסודות און די סיבה פון אלע סיבות — דער מאמון. ארום דער "זון" דרייען זיך אלע אנדערע חושים און מחשבות פון דעם מענשן און ווערן פון איר באוויזרקט און באאיינפלוסט... ס'איז אן אלט פאלקס־ווערטל פאראן אין דער דייטשער שפּראך וואס דריקט אויס דעם זעלבן געדאנק: "די ליבע דעם מאמנעס לינט אין מאמן".

ליידער איז די עקאָנאמישע לאגע פון די אידן אין די דייטשע לענדער צוגעפאסט צו דעם, אז די פאשיסטן זאָ־לען דאס אויסנוצן פאר זייערע ציל. צען דעם מצב פאר זייער דעמאגאגיע. אין עסטרייך, דייטשלאנד, עלזאס־לאָ־טערינגען, בעמען, שלעזיען, ווערן אַ. א. וו. באלאנגען כמעט אלע דעפּארט־מענטס,—מיליאָרדער—קעגנער, פּרעוואָ־סע בענק,—אומעטום שפּילט דער איד משומדים. דאס מיינט ניט, אז אלע דייטשע אידן זיינען רייך, נאר דאס ביסל אידישע קאפּיטאל האט אריינגע־באפט אין אירע הענט דוקא דעם צוויי פון פאלקס־ווירטשאפט, אינדוסטריע,

מיט א קורצער צייט צוריק האבן זיך צוויי עקספּעדיציעס אויסגעגעבן צו גרינלאנד מיטן צוועק צו אויספאר־שען יענוי די דאזיקע טעריטאָריע, צו באקענען זיך וואס מער מיט די איי־גענשאפטן פון דער דאזיקער גרויסער, משונה'דיקער אייז־מדבר. וועלכע איז אומבאוואוינט זייט עס האט זיך אויסגע־פּורעמט דער ערד קוגל. איין עקספּעדי־ציע איז געווען א דייטשע — די צוויי־טע אן ענגלישע איז ביידע זיינען באַ־שטאנען פון באוואוסטע וויסנשאפטס־לייט, באריטע מעטעראלאגן, דאס הייסט, געלערנטע, וועלכע שטודירן דו־ועטער באדינגונגען פון דער וועלט.

גרינלאנד איז א אינזל, א טעריטאָ־ריע, וואס פארנעמט 827,275 סקווער מייל, אין אנדערע ווערטער —א מדינה וואלט מען געקאנט פון איר מאכן, ווען ניט די מורא'דיקע שטורמווינטן און שרעקלאכע קעלטן, וואס הערשן דארט דעם גרעסטן טייל פון דעם יאָר. די דאָ־זיקע טעריטאָריע נעהערט צו דענע, מארק, אבער ניט אכטענדיק אויף דעם רייזיקן שטח, וואס גרינלאנד פארמאגט, וואלט די בעל־הבית'טע זיינע אויגען אן אַ סך מער צופרידענער צו האבן א שטיקל קאלאניע אין אזיע, אדער אפ־ריקע. אויסטראליע אויך ניט אויסגע־שלאָסן, איידער אין יענע מקומות, וואו עס ליגט דער אייביקער אייז, וואו דאס פּישטשען פון א זינג פויגל אין אפשר־קיינמאל ניט געהערט געווארן און וואו דאס לעבן עראינערט גיכער אין דעם טויט.

מיט טויזנט יאָר צוריק האט מען דארט געמאכט א פארזוך צו גרינדען א קאלאניע, פרובירן אפּלעבן דיר דאָ־זיקע וויסטעניש. צו פלאנצן, זייען און באפעלערן דעם אינזל. דער פארזוך האט זיך אבער ניט איינגעגעבן, די ניט־נסטיקע וועטער באדינגונגען האבן צעצעריבן דיר קאלאניסטן, וועלכע זיינען זיך צעלאפן וואוהין די אויגן האבן גע־טראגן אין פון דעם גאנצן פלאן האט זיך אויסגעלאזט א טייך. זיינען דאָ־בען מענשן דארט קיינמאל ניט גע־

וואוינט אין גרופּען, סיידן נאטור פאר־שער אין אנדערע געלערנטע פלעגן פון אפלעלערן דעם אינזל. דער פארזוך האט זיך נאכדעם אנגערופן אין דער דייטשער אויסגעגעבענער ווערטער — אויסגעגעבענע אויסגעגעבענע אויסגעגעבענע

Robin Hood FLOUR

פאר אלע היימישע געבעקסן

דעם רב'ס טאָכטער

א העכסט שפאנענדריקער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל-אלטער פון לעאָו וויעזענפעלד

(פארזעצונג)

צוויי וואכן איז ער אזוי ארומגענאנגען ווי א משוגענער. ביינאכט האט ער געבעטן גאט, אז עס זאל שוין ווערן טאג, און ביי טאג האט ער מיט דער גרעסטער אומגעדולד געווארט אויף דער נאכט.

אין דער צייט פון צוויי וואכן האט ער קיין איינציקע נאכט ניט פארפעלט צו זיין אין דער נעטא. ווען ער האט געוואוסט, אז די צייט רוקט זיך אן ווען חנה'לע וועט זיין איינע אליין אין איר שוואך באלויכטענעם שלאפצימער, האט ער שנעל אויף זיך ארויפגעוואָרפן זיין שווערן מאנטל און מאסקע און איז ארויס פון הויף. נאכט איין, נאכט אויס איז ער נעשטאנען אונטער אירע פענסטער און ער האט דורך די שפארעס פון די לאדנס אויסגעדריקט זיין גרויסע באוואונדערונג און פייערדיקע ליבע.

חנה'לע האט אויך ניט אויפגעהערט צו טראכטן ווענן אים. אפטמאל פלעגט זי אפילו ביינקען נאך דעם פרינץ און זי האט זיך פון נאכט הארצן געוואונשן, אז גאט זאל איר אים ווידער צושיקן. אבער זי האט ניט געוואוסט אז ער האט אין די לעצטע צוויי וואכן יעדע נאכט געווען אזוי נאענט צו איר, אז ער שטייט שעה'ן לאנג הינטער אירע פענסטער און ער שיקט איר אריין זיינע הארציקסטע ברכות אין דער צייט ווען ער בעט אויף זיך אליין דעם טויט.

וואכט חנה'לע געווען געוואוסט, וועלכע גייסטיקע ליידן דער פרינץ שטייט זיך אויס; וואָלט זי געווען געוואוסט, אז ער קאן ניט שלאפן ביי נאכט און האט ניט קיין רו ביי טאג, וואָלט זי זיכער גרייט געווען אים צו העלפן, אים צו טרייסטן און אים צו באראטן. זי האט אבער ניט געגעבן אויף דעם אויסגעדריקטן ווענן אים, ווייל זי האט אין דער אויסגעגלייכטער נעגן, אין ווען זי האט געזעגן, אז ער איז אין צוויי וואכן צייט מער ניט געקומען צו איר, האט זי דאס אנגענומען אלס א סימן, אז זיין פלוצלונדיקע גרויסע ליבע איז פארלאשן געווארן אזוי שנעל ווי זי איז געקומען.

איז חנה'לע געווען צופרידן פון דעם, וואס די ליבע פון דעם פרינץ צו איר איז מיט אמאל פארלאשן געווארן, ווי זי האט געגלויבט? אויף דער דאזיקער פראגע, האט זי אליין אויף ניט געקאנט געבן א באשטימטען ענטפער. פון איין זייט האט עס איר שטארק הנאה געטאן, ווייל זי האט זיך פאר זיין ליבע זייער געשראָקן. אבער פון דער אנדערער זייט האט זי פונקט אזוי ווייניק געקאנט אים פארגעבן ווי ער זי.

ווי גרויס עטעריכס ליבע צו איר האט ניט געזאלט זיין, איז דאס דאך ניט געווען זיין ערשטע ליבע. ער האט אויף שוין פריער געהאט ליבעס, און ער איז געווען דערפארן אין דעם אומגאנג מיט פרויען. חנה'לע אבער האט פריער קיין שום מאן נאך ניט געליבט, זי האט אפילו ניט געוואוסט געגוי וואס ליבע איז אזוינס. דער פרינץ איז געווען דער ערשטער מאן, וואס האט אנגעצונדן דעם פייער פון ליבע אין איר הארצן, און מען קאן זיך פארשטעלן, אז איר איז ניט געווען אזוי לייכט אים צו פארגעסן.

בעת אבער חנה'לע האט זיך טראץ איר ליבע און גרויסער ביינקשאפט געקאנט קאנטראלירן און באהאלטן איר געפיל אזוי, אז קיינער זאל זיי ניט באמערקן, האט זיך דער פרינץ אינגאנצן פארלאָרן און ער איז דורך דעם געווארן א גאנץ אנדערער מענש.

אנשטאט דעם וואָס פער פלעגט פריער זיין א לוסטיקער, א לעבעדיקער, שטענדיק אנגעפילט מיט הומאר, איז ער איצט געווארן ערנסט און ער האט אפילו צייטנווייז ארויסגעוויזן סמנים פון מעלאנכאליע.

אין הויף האבן אלע באמערקט די ענדערונג, וועלכע איז פארגעקומען מיט דעם פרינץ. פריער פון אלעמען האבן, זעלבסטפארשטענדלעך באמערקט די הויף דאמען, וועלכע ער פלעגט שטענדיק מאכן קאמפלימענטן און האט זיך צו זיי באצויגן מיט דער עלעגאנץ פון דעם אמת'ן אריסטאקראט. איצט האט ער זיך אזוי אויסגעפירט, אז ער האט כמעט קיינעם ניט געזעגן. אפילו די שענסטע און אנצייענדסטע דאמען, האבן אים מער ניט אינטערעסירט און ער פלעגט זיי אויסמיידן אויף וויפיל דאס איז אים נאר מעגלאך געווען.

אין מיליטערישע און אנדערע וויכטיקע זאכן פון דער רעגירונג, האט ער זיך איינגעגעבן אויפגעהערט צו מישן. כדי ניט צו צייגן אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון זיין מוטער האט ער זיך פון צייט צו צייט באמיילונג אין די זיצונגען פון איר קאביניט, אבער אויף דאן האט ער זיך אויפגעפירט אזוי, אז אלע האבן געקאנט פון זיין פנים אראפלייענען, אז אים גייט אין דער אמת'ן ווייניק אז, דאס וועגן האנדלט געווארן. ער איז געווארן גלייכגילטיק צו אלץ און צו אלעמען, און ער האט זיך אויפגעפירט גלייך ווי ער וואָלט איינגאנצן געלעבט אין אן אנדער וועלט.

די דאזיקע אויפפירונג זיינע האט די אריסטאקראטישע דאמען און הערן געגעבן שטאף וועגן אים צו קאנען פארשפרייטן די אומגלויבלאכסטע מעשיות, רכילות און לייגנס, וועלכע האבען זיך שנעל פארגאנדערגעטראגן אין אלע טיילן פון דעם פירסטנטום.

אין דעם פארשפרייטן פון די רכילות האט אראנס געשפילט א גאר גרויסע ראָלע. ער האט יעדע פון די דאמען אריינגערייסט אין אנדער סוד, און כאטש ער האט זיי ניט דערציילט די אמת'ע אורזאכע, וועלכע האט גורם זיך פארשטעלן, אז איר איז ניט געווען אזוי לייכט אים צו פארגעסן.

בעת אבער חנה'לע האט זיך טראץ איר ליבע און גרויסער ביינקשאפט געקאנט קאנטראלירן און באהאלטן איר געפיל אזוי, אז קיינער זאל זיי ניט באמערקן, האט זיך דער פרינץ אינגאנצן פארלאָרן און ער איז דורך דעם געווארן א גאנץ אנדערער מענש.

אנשטאט דעם וואָס פער פלעגט פריער זיין א לוסטיקער, א לעבעדיקער, שטענדיק אנגעפילט מיט הומאר, איז ער איצט געווארן ערנסט און ער האט אפילו צייטנווייז ארויסגעוויזן סמנים פון מעלאנכאליע.

אין הויף האבן אלע באמערקט די ענדערונג, וועלכע איז פארגעקומען מיט דעם פרינץ. פריער פון אלעמען האבן, זעלבסטפארשטענדלעך באמערקט די הויף דאמען, וועלכע ער פלעגט שטענדיק מאכן קאמפלימענטן און האט זיך צו זיי באצויגן מיט דער עלעגאנץ פון דעם אמת'ן אריסטאקראט. איצט האט ער זיך אזוי אויפגעפירט, אז ער האט כמעט קיינעם ניט געזעגן. אפילו די שענסטע און אנצייענדסטע דאמען, האבן אים מער ניט אינטערעסירט און ער פלעגט זיי אויסמיידן אויף וויפיל דאס איז אים נאר מעגלאך געווען.

אין מיליטערישע און אנדערע וויכטיקע זאכן פון דער רעגירונג, האט ער זיך איינגעגעבן אויפגעהערט צו מישן. כדי ניט צו צייגן אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון זיין מוטער האט ער זיך פון צייט צו צייט באמיילונג אין די זיצונגען פון איר קאביניט, אבער אויף דאן האט ער זיך אויפגעפירט אזוי, אז אלע האבן געקאנט פון זיין פנים אראפלייענען, אז אים גייט אין דער אמת'ן ווייניק אז, דאס וועגן האנדלט געווארן. ער איז געווארן גלייכגילטיק צו אלץ און צו אלעמען, און ער האט זיך אויפגעפירט גלייך ווי ער וואָלט איינגאנצן געלעבט אין אן אנדער וועלט.

די דאזיקע אויפפירונג זיינע האט די אריסטאקראטישע דאמען און הערן געגעבן שטאף וועגן אים צו קאנען פארשפרייטן די אומגלויבלאכסטע מעשיות, רכילות און לייגנס, וועלכע האבען זיך שנעל פארגאנדערגעטראגן אין אלע טיילן פון דעם פירסטנטום.

אין דעם פארשפרייטן פון די רכילות האט ארנס געשפילט א גאר גרויסע ראָלע. ער האט יעדע פון די דאמען אריינגערייסט אין אנדער סוד, און כאטש ער האט זיי ניט דערציילט די אמת'ע אורזאכע, וועלכע האט גורם זיך פארשטעלן, אז איר איז ניט געווען אזוי לייכט אים צו פארגעסן.

בעת אבער חנה'לע האט זיך טראץ איר ליבע און גרויסער ביינקשאפט געקאנט קאנטראלירן און באהאלטן איר געפיל אזוי, אז קיינער זאל זיי ניט באמערקן, האט זיך דער פרינץ אינגאנצן פארלאָרן און ער איז דורך דעם געווארן א גאנץ אנדערער מענש.

אנשטאט דעם וואָס פער פלעגט פריער זיין א לוסטיקער, א לעבעדיקער, שטענדיק אנגעפילט מיט הומאר, איז ער איצט געווארן ערנסט און ער האט אפילו צייטנווייז ארויסגעוויזן סמנים פון מעלאנכאליע.

אין הויף האבן אלע באמערקט די ענדערונג, וועלכע איז פארגעקומען מיט דעם פרינץ. פריער פון אלעמען האבן, זעלבסטפארשטענדלעך באמערקט די הויף דאמען, וועלכע ער פלעגט שטענדיק מאכן קאמפלימענטן און האט זיך צו זיי באצויגן מיט דער עלעגאנץ פון דעם אמת'ן אריסטאקראט. איצט האט ער זיך אזוי אויפגעפירט, אז ער האט כמעט קיינעם ניט געזעגן. אפילו די שענסטע און אנצייענדסטע דאמען, האבן אים מער ניט אינטערעסירט און ער פלעגט זיי אויסמיידן אויף וויפיל דאס איז אים נאר מעגלאך געווען.

אין מיליטערישע און אנדערע וויכטיקע זאכן פון דער רעגירונג, האט ער זיך איינגעגעבן אויפגעהערט צו מישן. כדי ניט צו צייגן אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון זיין מוטער האט ער זיך פון צייט צו צייט באמיילונג אין די זיצונגען פון איר קאביניט, אבער אויף דאן האט ער זיך אויפגעפירט אזוי, אז אלע האבן געקאנט פון זיין פנים אראפלייענען, אז אים גייט אין

מיר דרוקן

פון א ביזנעס קארטל ביז א בוך

אידישע וואָרט

איז די גרעסטע אידישע פרינטינג שאפ אין קאנאדע

א דאנק אונזער נייער גרויסער מאשין

קאָנען מיר איצט ארויסגעבן

נאָך בעסערע און שענערע ארבעט אין דער קירצסטער צייט

ספעשל פאר קאָנטרי סטאָרקיפערס

שיקט אונז צו אייערע

סייל פאָסטערס

מיר האָבן אלע מעגלאכקייטן צו דרוקן די שענסטע סייל פאָסטערס אין 24 שטונדן

אלע זיינען צופרידן פון אונזער פרינטינג ארבעט

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Ave. -:- Phones: 52 213-55 409

1 מאָג

ג. פ. פארטנאי מענערזשער

געדיינקט! אז מיר קאָנען אייך געבן באדינונג אויב איר פארלאנגט, אין אלע אייערע — דריי קליינינג אָדער פארבן

PERTH DYE WORKS LTD. 37 266

דראסן. זי האט שוין פריער געהאט עטלאכע מאל גערעדט מיט דעם פרינץ ווענן אירע פלענער, און ער האט שטענדיק איינגעשטימט און ער האט צו דעם אפילו ארויסגעוויזן זיין אינטערעס אין דער מלוכה'שער זייט פון דער נעפלאנטער פארבינדונג צווישן אים און פרינצעסן העלענא.

* * *

ערשט נעכטן, איידער זי האט געקראָנן די ידיעה פון טעשען, האט זי זיך מיט אים ווענן דעם דורכגערעדט.

(ווייטערעס קומט)

סאסקאטונער נאָטיצן

א שיינע פארטי האבן אראנזשירט מר. און מרס. ל. שונערמאן לכבוד הערלאד שונערמאן, סטודענט פון דריי טען יאר מעדיצין אין מאניטאבער אוניווערסיטעט. וועלכער פארט אפ צו פראקטיצירן אין דזשענעראל האספיטאל אין ווינניפעג. די נעסט האבן זיך פיין אמוזירט מיט פארשיידענע טענץ און מוזיק. ארום 1 אזייגער איז א רייכער לאנטש סערווירט געווארן מיט פארשיידענע געטראנקען אויך ווייניר אריינגערעכנט. רעדעס זיינען געהאלטן געווארן כמעט פון אלע נעסט. צום סוף האט מר. הערלאד שונערמאן באדאנקט זיין ברודער און שוועגערן און אלע נעסט. אין זיין רעדע האט ער אויך באטאנט, אז א דאנק מר. און מרס. שונערמאן איז אים מעגלאך געווען אנצופאנגען זיין שטודיאס מיט נייר יאר צוריק ווען ער איז אנגענומען פון רוסלאנד, און א דאנק זיי איז אים מעגלאך זיין שטודיאס צו פארענדיקן און ער האפט, אז עס וועט זיי ניט באנק טאן ווען ער וועט זיין ציל דערגרייכן.

ארום 2.30 אינדערפרי זיינען זיך די נעסט צעגאנגען. ביים אפשייד האט מיס רבקה גאלד פרעזענטירט הערלד דען מיט א שיינעם קאביינעט שרייבגעזייג אין נאמען פון אלע נעסט. פאלד נעדע זיינען אנוועזנד געווען: מר. און מרס. ל. שונערמאן, מרס. שונערמאן, הערלד, מר. הערלד מיטער, הערלד, דער חתן-חייבל, אלטער צייזן, חיים פערל, שטיין, שמעון ווייגינשטיין, יוסף נעלער, יצחק העלפגאט, אלעזר שטערנבערג, פייגע גורשטיין, חיה שטערנבערג, רבקה גאלד, פרומע גורמאן, חייקע אסטרי, שרה גארדן און עלקע טייטעלבוים.

* * *

מר. בען שאר און דייוו טעפלינסקי און מיס פעני קאפלאן זיינען זונטאג אפגעפלוגען אין א ספעציעלן עראפלאן קיין ראסטערן אויף דער איינלאדונג פון מר. לאוו אנטייל צו נעמען אין א פארטי וואס ער האט אראנזשירט פאר א צאל פריינט.

* * *

מר. ב. טיילער, פון פיפלס בוק סטאר, ווינניפעג, האט פארבראכט א פאר טעג דא אין שטאט אויף זיין געשעפטס רייזע איבער מערב קאנאדע.

* * *

מר. נ. איידעלמאן, פרעזידענט פון דער פירמע "איידעלמאנס ליסטער" האט זיך צוריקגעקערט פון זיין געשעפטס רייזע אין מזרח קאנאדע וואו ער האט פארבראכט זעקס וואכן צייט.

* * *

פריילן סארא גארדן, פון איידנבריידזיס, איז געקומען קיין סאסקאטון וואו זי האט עקזאמען א באשטענדיקע שטעלע. מיס גארדן געפינט זיך צווישן א גרויסער צאל פריינט פון איר האט זיך דערווארבן פאר א קורצע צייט.

* * *

מר. יצחק העלפגאט האט אראנזשירט א שיינע פארטי פאר הערלד שונערמאן פאר זיין אפשאר קיין ווינניפעג. טענץ אין בריידזיס נייסט זיינען געשפילט געווארן און נאך אנדערע נייסט מיט וועלכע די נעסט האבן זיך פיין אמוזירט. נאך דעם האט מען א נעסט מכבד געווען מיט ווין און נעזעצט זיך ביי דעם שיינעם נערעקטן טיש מיט אלע נאשעריי און נעטראנקען קען און דער עולם איז געווען זייער צופריידן און געוואונשן מר. שונערמאן א גליקלאכע צוקונפט.

ל. שטערנבערג—רבקה גאלד.

ליינט אוועק אייער געלט אין זיכערקייט

טאג איין, טאג אויס, הערן מיר ווענן מענשן וועלכע האבן פארלאָרן אינגאנצן זייער געלט דער פאר ווייל זיי האבן עס געהאלטן אין א ניט זיכערן פלאץ, אָדער זיי האבן אוועקגעגעבן זייער געלט צו ניט-ראיעלע מענשן צו האלטן עס פאר זיי.

באהאלט ניט אייער געלט ביי זיך אָדער אין אייער היים אָדער סטאָר, וואו איר טראָגט א ריסק צו ווערן בארויבט אָדער פארלירן עס דורך א שריפה.

האלט עס אין א ברענטש פון דער דאזיקער באנק וואו איר קאָנט אייער געלט ארויסציען צו יעדער צייט ווען איר דארפט עס האבן.

The Royal Bank of Canada

באשיצן היימען אין גאָר דער וועלט!

פארשפרייט איבער גאר דער וועלט זיינען היינט דא טויזנטער פאמיליעס וועלכע לעבן גליקלאך אונטער דעם שוץ פון דער מאנופעקטשורערס לעבנס פארזיכערונג פאליסיס. מיט דעם הויפט אפיס אין קאנאדע. אין די דאזיקע גרויסע באדיינונג פאנאנדערגעשפרייט צווישן מענשן פון צוויי-און-דרייסיק לענדער, דורך פארשטייער פון דער מאנופעקטשורערס לייף — א באדיינונג וואס איז פון גרויסן ווערט פאר אייך צו יעדער צייט, און צו אלע אייערע בענעפישערס וואס לעבן אין איינע פון די דאזיקע לענדער.

THE MANUFACTURERS LIFE INSURANCE COMPANY

HEAD OFFICE - TORONTO, CANADA

Branch Office: 300 Huron & Erie Bldg., Winnipeg

W. A. KENNEDY, C.L.U., Branch Manager

M. WAISMAN, General Agent

האט געגראָבן א גרוב פאר א צוויי-טען און איז אליין אריינגעפאלן

דער סוף פון א מענשן, וועלכער האט געזוכט רייך צו ווערן אויף אן אומערלאכן וועג. א שאד נאר, וואס מיט אים זיינען אויך זיינע קרבנות געגאנגען פון דער וועלט

פון מארק סארדעל

א סך מאל האבן מיר שוין געזעהן אין לעבן און געלערנט פון דערפארונגען, ווי א מענש פאלט אריין אין דעם זעלבן גרוב, וואס ער האט געגראבן פאר אן אנדערן. צענדליקער, אפשר הונדערטער, שריפטשטעלער האבן שוין אויסגענוצט די דאזיקע טעמע און באוויזן, ווי מענשן זיינען אפטמאל שלעכט, און ווי נייטיק עס וואָלט געווען פאר זיי צו נעמען אן אנדער וועג, א בעסערן.

די צרה איז נאר, וואס די מוסר-רייד קומען אלעמאל צו שפעט, און זעלטן דערגרייכן זיי די אויערן פון דעם וועלכער דארף זיי הערן.

דר. ב. פון דער גרויסער שטאט סאפיא, אין אונגארן, וועט די דאזיקע ווערטער זיכער שוין ניט לייענען און ניט הערן, ווייל ער לעבט ניט מער. ער איז עס איינער פון די, וואס האבן געגראבן א גרוב פאר אן אנדערן און אהין אליין אריינגעפאלן.

ניט מער, ער האט אויך מיטגעשלעפט אהי ואנדערע צוויי.

דר. ב. איז געווען זייער פראמינענט. ער איז געווען יונג און אנגעזעען און עס האט אים אן צווייפל דערווארט א גלענצנדע קאריערע, ווען ער וואָלט רראיק און מיט געדולד זיך אפגעגעבן מיט פראפעסיע.

האט ער אבער קיין געדולד ניט געהאט. ער האט געוואָלט שנעל רייך ווערן און זיין איידעלע פראפעסיע האט ער אויסגענוצט גאר ניט אויף אן אייר דעלן אופן.

די גרוב וואס ער האט געגראבן, האט ער געגראבן ניט פאר פרעמדע נאר פאר זיין איינענעם ברודער און פאר זיין איינענער שוועגערן.

דער ברודער איז געווען אביסל עלטער פון אים און די שוועגערן איז געווען אן אנצייענדער. זי האט מיטגעגראבט איר מאן א גרויס פארמעגן, אבער קיין קינדער האבן זיי ניט געהאט.

דער יונגער ברודער, דער דאקטאר, האט געוואוינט מיט זיי, און אין זייער הויז דאמען, וועלכע האבן אויסגעלאזט איר כעס אויף די לייכטזיניקע הויף דאמען, נעגלאדן די פריסטן אלעפאנדרא און איר טאכטער העלענא אויף א באזוך, און זי איז אריינגער איבערראשנד, האט זי גלייך א גרוסן אן עגטפער, אז איר איינלאדונג איז אנגענומען געווארן דאס האט איר זייער שטארק פארדרעט, אז די פירסטן מיט איר טאכטער קלוגסטע פרוי אין דעם פירסטנטום, האט אויף גארניט געקאנט באמערקן, און זי האט אויסגעלאזט איר כעס אויף די לייכטזיניקע הויף דאמען, וועלכע האבן געגראבן א גרוב פאר אן אנדערן.

די פאלשע געשיכטעס.

פרינצעסן מאריע האט אין יענער צייט אויסגעארבעט א פלאן איר אייגענע ציקן זון צו פארהייראטן מיט דער טאכטער פון דער פירסטן אלעק סאנדרא פון טעשען, וועלכע איז געווען די צווייטע פרוי אין אייראפע, וואס האט דערגרעסערן איר רייכטום, האט געוואוסט, אז א פארבינדונג צווישן וואלט איר געראכט דאס גרעסטע גוט. דאס וואלט איר געהאלפן צו געווינען איינפלוס ניט נאר אין דער אונגארישער קעניגרייך, נאר אויך אין גאנץ מיטל אייראפע, און זי וואלט דורך אזא פארבינדונג געקאנט אויסשפרייטן איר מאכט איבער די פארשיידענע קלענערע פירסטנטומס. וועלכע זיינען גערעכנט אויף דעם וועג צווישן טירנא און טעשען.

פילע יארן האט פרינצעסן מאריע געשטרעבט צו דער דאזיקער פארבינדונג, אבער שטענדיק האט זיך איר עפעס געשטעלט אין וועג, וואס האט איר געשטערט דורכצופירן אירע פלענער. אבער איצט האט זי זיך שוין געזעען נאענט צו איר ציל און זי איז געווען איבערצלקלאך. זי האט איינגעלאדן די פירסטן אלעקסאנדרא און איר טאכטער העלענא אויף א באזוך, און זי איז אריינגער איבערראשנד, האט זי גלייך א גרוסן אן עגטפער, אז איר איינלאדונג איז אנגענומען געווארן דאס האט איר זייער שטארק פארדרעט, אז די פירסטן מיט איר טאכטער קלוגסטע פרוי אין דעם פירסטנטום, האט אויף גארניט געקאנט באמערקן, און זי האט אויסגעלאזט איר כעס אויף די לייכטזיניקע הויף דאמען, וועלכע האבן געגראבן א גרוב פאר אן אנדערן.

די פאלשע געשיכטעס.

פרינצעסן מאריע האט אין יענער צייט אויסגעארבעט א פלאן איר אייגענע ציקן זון צו פארהייראטן מיט דער טאכטער פון דער פירסטן אלעק סאנדרא פון טעשען, וועלכע איז געווען די צווייטע פרוי אין אייראפע, וואס האט דערגרעסערן איר רייכטום. איר טאכטער, פרינצעסן העלענא, איז געווען א גרויסע שיינהייט און זי האט געשטימט איבער א האלבער וועלט. די פרינצעסן, וועלכע איז קיינמאל ניט מיד געווארן צו שטרעבן צו פארגרעסערן איר רייכטום, האט געוואוסט, אז א פארבינדונג צו געווינען איינפלוס איר אין דער אונגארישער קעניגרייך, נאר אויך אין גאנץ מיטל אייראפע, און זי וואלט דורך אזא פארבינדונג געקאנט אויסשפרייטן איר מאכט איבער די פארשיידענע קלענערע פירסטנטומס, וועלכע זיינען געלעגן אויף דעם וועג צווישן טירנא און טעשען.

פילע יארן האט פרינצעסן מאריע געשטרעבט צו דער דאזיקער פארבינדונג, אבער שטענדיק האט זיך איר עפעס געשטעלט אין וועג, וואס האט איר געשטערט דורכצופירן אירע פלענער. אבער איצט האט זי זיך שוין געזעען נאענט צו איר ציל און זי איז געווען איבערצלקלאך. זי האט איינגעלאדן די פירסטן אלעקסאנדרא און איר טאכטער העלענא אויף א באזוך, און זי איז אריינגער איבערראשנד, האט זי גלייך א גרוסן אן עגטפער, אז איר איינלאדונג איז אנגענומען געווארן דאס האט איר זייער שטארק פארדרעט, אז די פירסטן מיט איר טאכטער קלוגסטע פרוי אין דעם פירסטנטום, האט אויף גארניט געקאנט באמערקן, און זי האט אויסגעלאזט איר כעס אויף די לייכטזיניקע הויף דאמען, וועלכע האבן געגראבן א גרוב פאר אן אנדערן.

ווען דער קוריער האט איר געבראכט דעם דאזיקן ענטפער פון טעשען, האט די פרינצעסן צוזאמענגערופן א זיצונג פון איר קאביניט כדי זיך צו באראטן מיט אירע מיניסטערן ווענן דער אויפנאמע, וועלכע וועט דארפן געגעבן ווערן די צוויי חשוב'ע געסט. צו דער דאזיקער זיצונג האט זי אויך איינגעלאדן זיין ברודער, וועלכער האט איר אבער פארשאפט פיל ענמת נפש. דאס האט זי אזוי באאומרואיקט, אז אויף זי האט שוין אנגעפאנגען צו גלויבן אין די רכילות, וועלכע זיינען ווענן אים פארשפרייט געווארן.

די אויפפירונג פון דעם פרינץ האט אויף איר ארויפגעיאגט א מורא. אז דאס קאן איינגאנצן קאליע מאכן אירע פלענער, און קאן צוגיטש מאכן אירע לאנגיאריקע שטרעבונגען. זי איז געווען זיכער, אז אויב עס וועלן ניט געמאכט ווערן קיין שטערונגען פון עפעס ניט פארוויסגעזעענע געשעענישן, וועלען אירע פלענער זיך לאזן לייכט דורכפירן.

אין אירע אויגן איז דער פרינץ געווען אין דער שענסטער יונגערמאן אין דער וועלט, ער איז געווען מיט אלע מעלות און ער האט זיכער געקאנט געפעלן דער פרינצעסין. דער פרינצעסין האט ווענן יערער דאמע. די פרינצעסן פון טעשען וועט זיך זיכער אין אים פארליבן. אזוי שנעל ווי זי וועט אים דערזעען. אבער אכטונג דערנען אלע אויפגעשטעלט אויף אן אייר דעלן אופן אין זיינע געהאם אין אים מעגלאך געווען אנצופאנגען זיין שטודיאס מיט ניין יאר צוריק ווען ער איז אנגענומען פון רוסלאנד, און א דאנק זיי איז אים מעגלאך זיין שטודיאס צו פארענדיקן און ער האפט, אז עס וועט זיי ניט באנק טאן ווען ער וועט זיין ציל דערגרייכן.

ארום 2.30 אינדערפרי זיינען זיך די נעסט צעגאנגען. ביים אפשייד האט מיס רבקה גאלד פרעזענטירט הערלד דען מיט א שיינעם קאביינעט שרייבגעזייג אין נאמען פון אלע נעסט. פאלד נעדע זיינען אנוועזנד געווען: מר. און מרס. ל. שונערמאן, מרס. שונערמאן, הערלד, מר. הערלד מיטער, הערלד, דער חתן-חייבל, אלטער צייזן, חיים פערל, שטיין, שמעון ווייגינשטיין, יוסף נעלער, יצחק העלפגאט, אלעזר שטערנבערג, פייגע גורשטיין, חיה שטערנבערג, רבקה גאלד, פרומע גורמאן, חייקע אסטרי, שרה גארדן און עלקע טייטעלבוים.

* * *

מר. בען שאר און דייוו טעפלינסקי און מיס פעני קאפלאן זיינען זונטאג אפגעפלוגען אין א ספעציעלן עראפלאן קיין ראסטערן אויף דער איינלאדונג פון מר. לאוו אנטייל צו נעמען אין א פארטי וואס ער האט אראנזשירט פאר א צאל פריינט.

* * *

מר. ב. טיילער, פון פיפלס בוק סטאר, ווינניפעג, האט פארבראכט א פאר טעג דא אין שטאט אויף זיין געשעפטס רייזע איבער מערב קאנאדע.

* * *

מר. נ. איידעלמאן, פרעזידענט פון דער פירמע "איידעלמאנס ליסטער" האט זיך צוריקגעקערט פון זיין געשעפטס רייזע אין מזרח קאנאדע וואו ער האט פארבראכט זעקס וואכן צייט.

* * *

פריילן סארא גארדן, פון איידנבריידזיס, איז געקומען קיין סאסקאטון וואו זי האט עקזאמען א באשטענדיקע שטעלע. מיס גארדן געפינט זיך צווישן א גרויסער צאל פריינט פון איר האט זיך דערווארבן פאר א קורצע צייט.

* * *

מר. יצחק העלפגאט האט אראנזשירט א שיינע פארטי פאר הערלד שונערמאן פאר זיין אפשאר קיין ווינניפעג. טענץ אין בריידזיס נייסט זיינען געשפילט געווארן און נאך אנדערע נייסט מיט וועלכע די נעסט האבן זיך פיין אמוזירט. נאך דעם האט מען א נעסט מכבד געווען מיט ווין און נעזעצט זיך ביי דעם שיינעם נערעקטן טיש מיט אלע נאשעריי און נעטראנקען קען און דער עולם איז געווען זייער צופריידן און געוואונשן מר. שונערמאן א גליקלאכע צוקונפט.

ל. שטערנבערג—רבקה גאלד.

מאשקאטונער נאָטיצן

א שיינע פארטי האבן אראנזשירט מר. און מרס. ל. שונערמאן לכבוד הערלד שונערמאן, סטודענט פון דריי טען יאר מעדיצין אין מאניטאבער אוניווערסיטעט. וועלכער פארט אפ צו פראקטיצירן אין דזשענעראל האספיטאל אין ווינניפעג. די נעסט האבן זיך פיין אמוזירט מיט פארשיידענע טענץ און מוזיק. ארום 1 אזייגער איז א רייכער לאנטש סערווירט געווארן מיט פארשיידענע געטראנקען אויך ווייניר אריינגערעכנט. רעדעס זיינען געהאלטן געווארן כמעט פון אלע נעסט. צום סוף האט מר. הערלד שונערמאן באדאנקט זיין ברודער און שוועגערן און אלע נעסט. אין זיין רעדע האט ער אויך באטאנט, אז א דאנק מר. און מרס. שונערמאן איז אים מעגלאך געווען אנצופאנגען זיין שטודיאס מיט ניין יאר צוריק ווען ער איז אנגענומען פון רוסלאנד, און א דאנק זיי איז אים מעגלאך זיין שטודיאס צו פארענדיקן און ער האפט, אז עס וועט זיי ניט באנק טאן ווען ער וועט זיין ציל דערגרייכן.

ארום 2.30 אינדערפרי זיינען זיך די נעסט צעגאנגען. ביים אפשייד האט מיס רבקה גאלד פרעזענטירט הערלד דען מיט א שיינעם קאביינעט שרייבגעזייג אין נאמען פון אלע נעסט. פאלד נעדע זיינען אנוועזנד געווען: מר. און מרס. ל. שונערמאן, מרס. שונערמאן, הערלד, מר. הערלד מיטער, הערלד, דער חתן-חייבל, אלטער צייזן, חיים פערל, שטיין, שמעון ווייגינשטיין, יוסף נעלער, יצחק העלפגאט, אלעזר שטערנבערג, פייגע גורשטיין, חיה שטערנבערג, רבקה גאלד, פרומע גורמאן, חייקע אסטרי, שרה גארדן און עלקע טייטעלבוים.

* * *

מר. בען שאר און דייוו טעפלינסקי און מיס פעני קאפלאן זיינען זונטאג אפגעפלוגען אין א ספעציעלן עראפלאן קיין ראסטערן אויף דער איינלאדונג פון מר. לאוו אנטייל צו נעמען אין א פארטי וואס ער האט אראנזשירט פאר א צאל פריינט.

* * *

מר. ב. טיילער, פון פיפלס בוק סטאר, ווינניפעג, האט פארבראכט א פאר טעג דא אין שטאט אויף זיין געשעפטס רייזע איבער מערב קאנאדע.

* * *

מר. נ. איידעלמאן, פרעזידענט פון דער פירמע "איידעלמאנס ליסטער" האט זיך צוריקגעקערט פון זיין געשעפטס רייזע אין מזרח קאנאדע וואו ער האט פארבראכט זעקס וואכן צייט.

* * *

פריילן סארא גארדן, פון איידנבריידזיס, איז געקומען קיין סאסקאטון וואו זי האט עקזאמען א באשטענדיקע שטעלע. מיס גארדן געפינט זיך צווישן א גרויסער צאל פריינט פון איר האט זיך דערווארבן פאר א קורצע צייט.

* * *

מר. יצחק העלפגאט האט אראנזשירט א שיינע פארטי פאר הערלד שונערמאן פאר זיין אפשאר קיין ווינניפעג. טענץ אין בריידזיס נייסט זיינען געשפילט געווארן און נאך אנדערע נייסט מיט וועלכע די נעסט האבן זיך פיין אמוזירט. נאך דעם האט מען א נעסט מכבד געווען מיט ווין און נעזעצט זיך ביי דעם שיינעם נערעקטן טיש מיט אלע נאשעריי און נעטראנקען קען און דער עולם איז געווען זייער צופריידן און געוואונשן מר. שונערמאן א גליקלאכע צוקונפט.

ל. שטערנבערג—רבקה גאלד.

אין פלאַנטער פון לעבן . . .

פון מ. ס.

א הערכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם מאָדערנעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

(פאָרזעצונג)

— וואָהאי, דזשאַדזש, — האָט זי אַנגעהויבן טענה'ן — זי שעמט זיך, דאָס קינד... זי איז קראַנק, זי איז נערוועז... איך האָב נערעדט איבער איר די גאַנצע נאַכט, און זי האָט געזאָגט איינמאָל נײַן, זי וועט אין קאָורט ניט גיין.

סיי דער ריכטער, סיי דער לאָיער און סיי דער אַנגעקלאָגטער האָבן זיך איבערגעקוקט. זיי האָבן אַלע געפילט אַז די פרוי זאָגט איצט אמת. די קלענערן זײַל ניט קומען אין קאָורט, און אַלע האָבן אַזוי ווי אינסטינקטיוו דערפילט אַ דערלייכטערונג, וואָס די קלענערן האָבן, מיט איר אַנטאָגן זיך צו קומען אין קאָורט, אַליין זיי געהאָלפן די קויים צו פאַרניכטן.

— דיסמיסט ! — האָט דער ריכטער דערקלערט און איז אַרויס פון זאַל.

טרט. שפּאַרגעל איז מיט רציחה אַרויסגעלאָפן נאָך אים און האָט מיט שטורעם פאַרהאַקט די טיר הינטער זיך. וואָלף גאַרבער האָט אָנגעכאַפּט דעם לאָיערס האַנט :

—איך דאַנק אייך ! — האָט ער אויסגערופן.

לאָיער זײַנד האָט געקוועטשט מיט די פלייצעס :

— פאַרוואָס קומט מיר אַ דאַנק ? פאַרוואָס ?

אויסקויף

— אַ בריוו פאַר דיר רעי — האָט געזאָגט חוה קרײַדער, אַרײַנקוקנדיק אין דיינינג רום מיט אַ בריוו אין איר האַנט.

ס'איז געווען אין אַ ווינטערדיקן פרי־מאָרגן. אין אַנהויב יאַנואַר. די זון האָט געשײַנען אין דרויסן אין דורך די פענסטער האָבן די שטראַלן געוואָרפן אונטער אַ ווײַסן שנײַ־צודעק, אין קורקעדיק אין דרויסן, דורך די לוטער־רע שײַבן, האָט רעי מיילער נעהאַט דאָס געפיל, אַזוי ווי דער שנײַ וואָלט געסקרעפּעט אונטער אירע פיס.

— אַ בריוו פאַר מיר ? — האָט זי פאַרוואונדערט אויבערגעפרעגט.

איר פּנים איז געווען רונד און די באַקן האָבן אָנגעהויבן זיך פאַנאַנדערבליען אין אַ געזונטן קאָליר. די אײַ־בערלעכונגען פון אַ פאַר טאָגן צו־ריק האָבן ביסלאַכווײַז אָנגעהויבן פאַר־שווינדן צו ווערן פון איר. די ליבלאַכ־קייט פון חוה קרײַדער האָט איר גע־האַלטן גיך צו ווערן געזונט אין שטאַרק, מוטיק און מונטער פאַר דאָס ווײַטערדיקע וואָס האָט געמוזט קומען, פאַר דאָס אומפאַרמײַדלאַכע וואָס האָט זי דערוואַרטעט.

— די וועסט מוזן ערגעץ־וואו אויסקומען — האָט חוה צו איר גערעדט אַזוי ווי אַ עלטערע שוועסטער רעדט צו אַ יונגערער, — דאָ וועסטו ניט קאָנען זײַן...

— אָבער וואו וועל איך גיין ? וואו וועל איך זיך אהינטאָן ? — פרעגט רעי זיך צאַפּלען און איז געווען גרויס צו גיינען.

אָבער חוה האָט זי לאַנג ניט געלאָזט קלערן פון דעם. עס וועט זיין צייט צו טראַכטן פון דעם ווען די צייט וועט קומען, פרעגט זי איר זאַגן, און דער־ווײַל האָט זי דאָס מײדל צוגעבונדן צו זיך מיט אַמת'ער ליבע און מיטער־לאַכקייט. רעי האָט געפילט, אַז איר אײַנגענע מאַמע וואָלט צו איר בעסער ניט געווען אין אַזאַ פאַל, און זי האָט גאַרניט געוואוסט מיט וואָס איר אָפּ־צודאַנקען פאַר דער גוטסקייט וואָס זי האָט צו איר אַרויסגעוויזן.

—אַ בריוו צו מיר ? — האָט זי איבערגעפרעגט, אַרויסגעמעגדיק דעם בריוו פון חוה'ס הענט. — פון וועמען קען דאָס זײַן אַ בריוו צו מיר ?

זי האָט געוואוסט אַז זי האָט קיינעם ניט אין דער בריטער וועלט וואָס זאָל זיך אינטערעסירן מיט איר, די אײַנ־ציקע מומע אירע, מרס. סעלמאַ שפּאַר־געל, האָט זי פאַרבריוו פון זיך, און זי איז געווען צופרידן וואָס זי קומט מער ניט צו איר, וואָס זי באַרערט זי ניט מער מיט אירע פלעגער, ווי אַזוי צו אַרויספרעגן געלט פון מר. וואָלף גאַר־בער.

— פון וועמען זשע קאָן זײַן דער בריוו ? — האָט זי איבערגעפרעגט, אַזוי ווי זי וואָלט געערעט צו זיך אַליין.

חוה איז געוואָרן ביזיק אין קיך מיט צוגרײַטן דינער. האָט זי דאַרטן אַרויס־געערעט צו דער מײדל אַ בליק.

— אָבער וואו וועל איך גיין ? וואו וועל איך זיך אהינטאָן ? — פרעגט רעי זיך צאַפּלען און איז געווען גרויס צו גיינען.

אָבער חוה האָט זי לאַנג ניט געלאָזט קלערן פון דעם. עס וועט זיין צייט צו טראַכטן פון דעם ווען די צייט וועט קומען, פרעגט זי איר זאָגן, און דער־ווײַל האָט זי דאָס מײדל צוגעבונדן צו זיך מיט אַמת'ער ליבע און מיטער־לאַכקייט. רעי האָט געפילט, אַז איר אײַנגענע מאַמע וואָלט צו איר בעסער ניט געווען אין אַזאַ פאַל, און זי האָט גאַרניט געוואוסט מיט וואָס איר אָפּ־צודאַנקען פאַר דער גוטסקייט וואָס זי האָט צו איר אַרויסגעוויזן.

—אַ בריוו צו מיר ? — האָט זי איבערגעפרעגט, אַרויסגעמעגדיק דעם בריוו פון חוה'ס הענט. — פון וועמען קען דאָס זײַן אַ בריוו צו מיר ?

זי האָט געוואוסט אַז זי האָט קיינעם ניט אין דער בריטער וועלט וואָס זאָל זיך אינטערעסירן מיט איר, די אײַנ־ציקע מומע אירע, מרס. סעלמאַ שפּאַר־געל. האָט זי פאַרבריוו פון זיך, און זי איז געווען צופרידן וואָס זי קומט מער ניט צו איר, וואָס זי באַרערט זי ניט מער מיט אירע פלעגער, ווי אַזוי צו אַרויספרעגן געלט פון מר. וואָלף גאַר־בער.

— פון וועמען זשע קאָן זײַן דער בריוו ? — האָט זי איבערגעפרעגט, אַזוי ווי זי וואָלט געערעט צו זיך אַליין.

חוה איז געוואָרן ביזיק אין קיך מיט צוגרײַטן דינער. האָט זי דאַרטן אַרויס־געערעט צו דער מײדל אַ בליק.

— זע נאָר ווי אַ מענטש זיצט און בראָטן זיך דעם קאָפּ צוליב אַ נאַרישן קייט. אַ בריוו איז אַ בריוו. וואָס איז דער חילוק פון וועמען עס קומט ? עפן אויף און וועסטו זײַן.

רעי האָט פאַרזיכטיק אַרומגעקוקט דעם קאָנטערט. אַזוי ווי דאָס וואָס גע־ווען דעם ערשטן מאָל אויף איר לעבן וואָס זי האָלט אַזאַ זאַך אין אירע הענט. דער בריוו איז געווען געסטעמפּט פון אַ פילאַדעלפיער פּאָסט אָפיס. הייסט עס, דער בריוו קומט פון דאָר־טן, אַן דער דעלבער שטאָט טאַקע... אַ וואונדער נאָר, וואָס דער בריוו האָט ניט דעם אַדרעס פון דעם וואָס האָט דעם בריוו געשריבן.

זי האָט געקוועטשט מיט די אַקס־לען און האָט עראַלאַך אויפגעריסן דעם קאָנטערט.

אינוויניק איז קיין שום בריוו ניט געווען, אַ חוץ אַ גרינלאַכער מאַנס־אָר־דער.

רעי האָט בריוו צעעפנט די אויגן און האָט זיך געוואונדערט : אַ מאַנ־אָרדער ? פון וועמען קאָן דאָס זײַן ? ווער, אין דער נאָנצער וועלט, טראַכט עס וועגן איר אין אַזאַ גרויס אַן שטאָרק, איר געלט ? ניט אַנדערש, האָט זי גע־טראַכט, עס מוז זײַן עפּעס אַ טעות...

זי האָט אויפמערקזאַם באַטראַכט באַטראַכט דעם מאַנס־אָרדער. ס'איז פאַרט פאַר איר. אויף איר נאָמען אויס־געמאַכט. צו איר. הייסט עס, דאַרף דאָס געלט אויסגעצאָלט ווערן...

זי האָט זיך געריבן די אויגן. אפשר שלאָפט זי. אפשר איז דאָס אַ חלום.

זי האָט זיך גוט צוגעקוקט : אַזאַ דאָס מעגלאַך ? קאָן דאָס מעגלאַך זײַן ? דער מאַנס אָרדער איז אויף צוויי טויזנט דאָלאַר.

— צוויי טויזנט !

רעי האָט אַרויסגעלאָזט אַ געשריי.

— וואָס איז ? וואָס איז געשען ? —האָט חוה זיך דערשראָקן און איז געקומען צולויפן פון קיך.

— אַ, חוה טייערע, זעט... זעט !— האָט רעי אויסגעשריען מיט די לעצטע כחות און איז אַוועקגעפאַלן אויף אַ בייַנקל.

חוה האָט געגומען דעם מאַנס אָר־דער אין די הענט, האָט אים אַרומגע־קוקט פון אַלע זײַטן און האָט גע־קוועטשט מיט די פלייצעס.

— פון וועמען איז דאָס ? — האָט זי געפרעגט.

— איך ווײַס ניט, — האָט רעי גע־ענטפערט.

— צוויי טויזנט דאָלאַר ! — האָט חוה איבערגעפרעגט אַזוי ווי מיט קנאה

— פון וועמען קאָן דאָס זײַן ? אשר פון אַ ווײַטן קרוב ?

— איך האָב ניט קיין קרובים.

בײַדע פרויען האָבן זיך איבערגע־קוקט און זײַנע געבליבן שטיל. זיי האָ־דאַנק דורכ'ן קאָפּ. אָבער זי האָט פאַר־שטאַנען, אַז ס'איז בעסער צו שווײַגן.

— אפשר איז עס אַ שלעכטער סר־מן ? — האָט רעי איבערגעפרעגט און האָט צוגעקוקט פאַר זיך מיט גרויסע מיסלאַכ־ווײַלן. אַדער איז אַ צוויי־דרײַ־מאָל ניט ווײַן...

— ניי, די ביזט אַ נאַר, — האָט חוה גוטמוטיק געשפּאַסט, — ס'איז אַן אמת'ער מאַנס אָרדער און ער וועט דיר צונוץ קומען אויך.

— איר מיינט ?... — האָט רעי גע־זאָגט דערשראָקן.

— נו, אוואַדע מײַן איך. וואָס דען גאַרניש קינד, וועסט אפשר דאָס געלט ניט נעמען ? דו וועסט דאָך איצט טאַ־קע קאָנען אוועקפאָרן וואוהין דו וועסט וועלן און קיינער וועט דיר קיין זאַך ניט זאָגן און קיינער וועט פון גאַרניט ווײַן.

— גיי, גיי... דו רעדסט שוין נאַ־רישקייט ! — האָט חוה זיך אַ ריס געטאָן פון אירע הענט און איז אַרײַנ־געלאָפן צוריק אין קיך.

רעי האָט ניט געוואוסט, אַז אין דער זעלבער צייט איז וואָלף גאַרבער גע־זעסן אין אַז אַפּאַרטמענט אויפסקוקן צו אים. אַלץ איז געווען פאַר אים אַזוי ווי ניי און פרישן. אַזוי ווי ער וואָלט גאָר וואָס אויף דער וועלט געקומען... מענשן, האָט ער געטראַכט, זײַנען נאַכאַלעמען גאָר ניט אַזוי שלעכט... גאָר ניט אַזוי בײַז... און די וועלט איז גאָר ניט אַזוי מיאוס...

עס האָט גערויערט עטלאַכע טעג אײדער גאַרבער איז אײַנגעגאַנגען צוריק געקומען צו זיך מיט דן דאָרנן וואָס האָ־בען אים די לעצטע צייט געדריקט. ביסלאַכווײַז האָט ער ווידער זיך אָנגע־הויבן מישן אין זײַנע ביזנעס, און דער קאָפּ וויטאַג איז אַזוי ווי דורך אַ כּוי שוף אַוועק פון אים. ווידער איז ער גע־ווען אַרויסגעלאָפן אַלץ מיט דורך אַ כּוי־ריי קלינק אין פיין אַמעריקאַ.

איינערע געסט וועלן פון אויך באַמערקן.

אונזערע טשאַרדזשעס זײַנען מעסיקע

טעלעפאָנירט 311 86

Rumford's
CLEANERS, LAUNDERERS DYERS

פאַלעסטינער רעגירונג באַ־פרײַט צוקער פון אימפּאָרט־שטייער.

ירושלים, אווג. 20 (איטא). — די "אפיציעלע נאַזעט" האָט פאַרעפנט־לאַכט אַ מעלדונג, אַז צוקער וואָס וועט אימפּאָרטירט ווערן אויף צו פאַבריצירן פּרוכט סיראָפּ, וועט פון איצט אַן זײַן פרײַ פון אימפּאָרט שטייער.

—(::)—

קוירנעל קיש אָפּגעפאָרן קיין לאָנדאָן

ירושלים, אווג. 20 (איטא). — קפּט. פרעדעריק קיש, געוועזענער מיטגליד פון דער צײַוניסטישער עקזעקוטיווע און געוועזענער פּאָליטישער פאַרשטייער פון דער צײַוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פאַלעסטינע איז אָפּגעפאָרן קיין לאָנדאָן.

קפּט. קיש האָט פאַר זײַן אָפּפאָרן דערקלערט, אַז ער האָפט צוריקצוקומען קיין פאַלעסטינע אַלס פּרעזידענט ביר־גער.

—(::)—

מאַנטרעאָלער יונגערמאַן זיך געהאַנגען צוליב אַרבעטס־לאָזיקייט

מאָנטרעאָל, אווג. 20 (איטא). — יצחק גרינבערג, 36 יאָר אַלט איז גע־פונען געוואָרן אַ געהאַנגענער נאָכדעם ווי ער האָט דרײַ טעג צײַט געפעלט פון דער חיים. גרינבערג איז באַאַנגען זעלבסטמאָרד נאָך דעם ווי ער האָט אוועקגעשיקט זײַן פרוי מיט די קינדער אין קאַנטרי. ווען זײַן שוואָגער איז געפאָר־רן אין גרינבערגס הויז האָט ער אים געפונען אַ געהאַנגענעם.

גרינבערג האָט לעצטע וואָך פאַר־לוירן זײַן שטעלע און דאָס האָט אים אַזוי נידערגעשלאָגן, אַז ער איז באַ־גאַנגען זעלבסטמאָרד.

—(::)—

פרויען האָבן געפאַרבט די ליפּן און מענער האָבן גע־נעמבלט אין ענגלאַנד מיט 2,000 יאָר צוריק

לאָנדאָן, אווג. 20. — זאָלן די חיינ־טיקע פלעפערקעס ניט מיינען, אַז זיי זײַנען די סמעטענע פון דער וועלט־ציוויליזאַציע אײַנפירנדיק די מאָדע צו פאַרבן די ליפּן, די באַקן, פוידערן די נאָז, אויסרייסן זיך די בראָוועס, מאַכן שוואַרצע רינגען אונטער די אויגן און אַ. וו., ווײַל די דאָזיקע "חידוש", ווײַזט זיך אַרויס, האָבן נאָך פרויען געקאָנט מיט צוויי טויזנט יאָר צוריק.

מאַכנריק אויסגראָבונגען אין וועס־רולאַמיאָם, אַרום סט. אַלבאַנ'ס, האָ־בען די פאַרשער געפונען די נאָנצע זויער געצייג מיט וועלכע די "פלעי־פערקעס" מיט צוויי טויזנט יאָר צוי־ריק האָבן זיך באַנוצט צו באַ'חנ'דלען אַנגעוויזן.

איך באַזומט אַ גאַראַנטיע פאַר אייער גוט פון אונזערע פאַרטרע־טער, אין פאַל איך וועט ניט אייפ־שפּאָרן דעם מינימום פון צוויי דאָלאַר.

אַרויסגעגעבן פון דער אידישער פאַלק־שול געזעלשאַפט, בילדינג קאָמיטעט.

נ. ב.: אַלע וואָס זוכן אַ מעגלאַכ־קייט צו פאַרדינען פון צוויי ביז פינף דאָלאַר אַ טאָג, זײַנען נעבעטן זיך וועגן פערזענלאַך אַדער טע־לעפאָניש.

285 סט. דזשאַנס עוועניו

די פאַרשיקטע אין טשיטא צעפאָרן זיך

פון טשיטא מעלדעט מען :

פאַר דער לעצטער צײַט איז שטאַרק פאַרקלעגערט און אָפּגעשוואַכט געוואָר־דן די אידישע באַפעלקערונג אין טשי־טא. אין צוזאַמענהאַנג מיטן גרויסן בויאונגס פּראָצעס אויפן וויינטן מזרח האָבן פיל אידן אַיבערגעוואַנדערט קיין כאַבאַראָווסק, וולאַדיוואָסטאָק, סאַכאַ־לין, ניקאָלאַיעווסק אויפן אַמור און קאַמטשאַטקע. דער גרעסטער טייל פון דער אידישער באַפעלקערונג פון טשי־טא איז באַשטאַנען פון פאַרשיקטע אין קינדער פון פאַרשיקטע פון אַמאָליקער רעגירונג. דער ערשטער שוב פון טשי־טא האָט זיך אָנגעפאַנגען אין דער צײַט פון די דעקאַבריסטן (מיט 100 יאָר צוריק). אידן האָבן זיך באַוויזן אין די 60 און 70 יאָרן פון די אַמאָ־ליקע אַרומיקע פאַרשיקונגס־ערטער, פון די מעטאַל גרובן און קאַטאָרגע־צענטראַלן. די אידישע קהלה איז אויס־געוואַקסן אין דער צײַט פון בויען די אַמור־באַיקאַלישע אייזענבאַן און בעת דער רוסיש־יאַפּאַנעזישער קריג.

אין די ערשטע יאָרן פון דער לעצ־טער רוסישער רעוואָלוציע האָט דער אידישער שוב אין טשיטא געצײַלט טעקס טויזנט נפשות. בײַ חיינמיקן טאָג צײַלט טשיטא בלויז עטלאַכע הונדערט אידישע פאַמיליעס. דער גרעסערער טייל פון די געוועזענע פּרײַהעגדלער, א. א. אַרבעטן אַלס ספּעציאַליסטן אין די באַטרעפנדע וויינ־מזרח'שע סאָ־וועטישע "טרעסטן". אַ גרויסע וויר־קונג אויף דער פאַרקלעגערונג און צע־פאַלונג פון אידישע קינדער אין טשיטא האָט געהאַט דאָס אַרײַנפירן דעם אַדמיניסטראַטיוון צענטער פונם ווײַ־טן מזרח קיין כאַבאַראָווסק. אַ גרויס־סער טייל טשיטינער אידן אַרבעטן אויף די סאָוועטישע ווירטשאַפטן (סאָוכאָזן), אויף די צענטראַלע סטאַנ־ציעס פון דער אַמור און איסורישער אייזענבאַן. עס באַמערקט זיך אויך, דאָס אַ סך עלטערן, וועמעס קינדער עס האָבן אויסגעוואַנדערט אין זיך אײַנגעאַדענט אין די מלוכה אָרגאַנען, פאַרלאָזן די שטעט וואו זיי האָבן גע־וואוינט און געוואָרקט פיל צענדליקער יאָרן, און פאָרן אַרבעט צו די קינדער.

זואַקיישאַניסטן צוריק אין דער היים

איצט, אַז איר האָט זיך צוריקגע־קערט פון אייער וואַקאַציע, אין אייער איים אין אייער געוואוינשע־נעם צושטאַנד, איבערחוידפּס מיט די יום טובים, אַזוי נאָענט ?

פּוירנישינגס

דריי קלינד אַזוי פּראָכטפול

קוירטענס, דרעיפּערס, הייגענדיקע אַרטיקלען

לאָמפּ שיידס

סליפּ קאָווערס

טייבל ראָנערס

טייפּעסטריס

פענסי קישעלאַך

פּיאַנאָ קאָווערס

און וויפיל איר וועט מער האָבן האָבן פון יום טוב — מיט אַלצ־ינג פרײַס, ריין און ניי אויסזעענד. אייערע מאַמע דעליקאַטע אַרטיק־לען קומען צוריק מיט זײַער פולן אַרגינענען לעבן פונקט ווי'ווען זיי זײַנען געווען ניי — פאַרזיכטיק־ריי קלינד אין פיין אַמעריקאַ.

אייערע געסט וועלן פון אויך באַמערקן.

אונזערע טשאַרדזשעס זײַנען מעסיקע

טעלעפאָנירט 311 86

Rumford's
CLEANERS, LAUNDERERS DYERS

Classified Section קלאַסיפייד סעקשאָן

ספּעציעלע פּרײַזן פאַר אַרווערטײַזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטײַלונג:

איין מאָל, 5ס. פּער אַנייט לײַן		3 מאָנאַטן, $2.15	אַנייט לײַן
פאַר אַ וואָך, 20ס.	" "	6 מאָנאַטן, $4.00	" "
פאַר אַ מאָנאַט, 75ס.	" "	פאַר 1 יאָר, $7.50	" "

:-: צו פאַרקויפן :-: FOR SALE

אַ פולי מאָדערן קאָטעדזש פון 5 רומס, מײַפּל פלאָרס, גאַראַדזש פאַר צוויי קאַרס, אין צווייטן בלאָק פון מײַן סטריט. זײַער אַ גוטער קאָטעדזש פאַר בלויז $3.000. בלויז אַ בליק וועט אײַך אויבערצײַגן אַז עס איז אַ מציאה.

אַ 7 רום הויז, פולי מאָדערן, אַזאַ פינײַשינג, סלעפּינג באַלקאָני, שײַנע, לוקסיטיקע צימערן, גאַראַדזש פאַר צוויי קאַרס, מיט אַ גרויסן לאָט, אין די שענסטע גאַסן פון דער נאָרט ענד, ניט ווײַט פון מײַן סטריט. פּרײַז $3.300. דער גרעסטער סכעם פון הײַנטיקן יאָר.

מיר זײַנען מענעדזשערס פון 14 אַפּאַרטמענטס. די שענסטע און בעסטע סוויטס קאָנט איר קרײַן ביי אַיזן. ווען איר דאַרפט אַ סוויט אָדער אַ הויז צו רענטן, זעט זיך מיט אַזן וואָס שנעלער.

Sheps Agencies Ltd.
804 מײַן סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

פאַר באַלדיקן פאַרקויף און באַזיץ אַ 6 רום הויז, פולי מאָ־דערן, אין פּוירסט קלאַס קאָנדיטשאָן, זיך וועדרן אין 148 אַלפאָרד עוועניו אויסט פון מײַן סטריט.

גרויסע באַנגאַלאָ, אויסט פון מײַן סט. קאָסט דעם איינגעטומער איבער $8.200 — מיט פאַרקויפס וועדן. וועט נעמען $5.000, מיט גוטן קעש אײַנטנעם.

W. J. SCHADEK & CO. LTD.
311 McIntyre Blk., Ph. 22 782

S S S S S S S S S S S S

הייזער צו פאַרקויפן

אַ שיינע 5 רום באַנגאַלאָ מיט אַ סאָן פאַראַנדע, שטיין אויבן אויפן אַן שענסטע נאָסן פון סט. דזשאַנס פּיס־טריקס. צו קלײַן פאַר'ן איצטיקן אײַ־גענטימער. וועט פאַרבײַטן אויף אַ 7 רום הויז אין זעלבן דיסטריקט. טעלע־פאָנירט פאַר איינגעלהײַטן צו

Mr. LAWRIE
of J. J. Swanson & Co. Ltd.
26 349 or evenings 56 471

קאַטידראַל עוועניו איסט פון מײַן סטריט

צו פאַרקויפן, אויף קאַטידראַל עוועניו, איסט פון מײַן סטריט, אַן 8 רום הויז אין גלענצנדן צושטאַנד. דאָס איז אַ באַרגן פאַר $2.800. זיך וועדן צו

THE ROYAL TRUST COMPANY
846-483 436 Main Street

געשעפט געלעגנהײַטן

דזשענעראַל סטאָר, אַ זעלטענע גע־לעגנהײַט פאַר פאַרטנערשיפּ, אין אַן אויסגעצײַכנטער סטאָר מיט גוטע קראַפט אָרום. אויב איר האָט $3.000 קעש, אָדער איר ווילט אויבערפירן אייער סטאָק אין אַ גוטער קאַנטרי סטאָר, זעט אונז.

דעליקאַטעסן אין פּרוכט, אַ זייער גוטע סטאָר צו רענטן אין נאָרט ענד. קאָנפעקשאָנערי און גראָסעריי, צענטראַלער לאָקײַשן, אַ גרויסער באַרגען פאַר מאַן מיט $1.000 קעש.

אויב איר ווילט אַ געשעפט, זעט

ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

שטעלע פאַרלאַנגט SITUATION WANTED

אַ געוועזענער פּרינציפּאַל אין אַ העב־רײַאישער שול אין אײַראָפּע (סיינדל), האָט רעפערענס, זוכט אַ שטעלע אַלס לעערער. זיך וועדן צו אַדרעס אַלס וואָרט באַקס 7002.

צו פאַרדענטן צוויי אָדער דרײַ רומס מיט אַלע באַקוועמלאַכקייטן. זיך וועדן דען אין 317 סט. דזשאַנס עוועניו.

צו פאַרדענטן אַ 5 רום סעמי מאָדערן הויז, זיך וועדן צו

MISS PATTERSON
465 Flora Ave. Winnipeg

ארבעטער פאַרלאַנגט HELP WANTED

פאַרלאַנגט אַ לערער אין אַ קאַנטרי צו לערנען העברײַאיש און אידיש מיט קינדער פון איין פאַמיליע. לערער האָט מעגלאַכקייט צו גײן אין הײַ־סקול. בלויז איינער וואָס רעדט ענגליש זאָל זיך וועדן צו דאָס אידישע וואָרט באַקס 6546.

פאַרלאַנגט אַ מײדל פאַר אַ קאַנטרי סטאָר. עקספּרײַענס ניט נויטיק. זיך וועדן צו דאָס אידישע וואָרט באַקס נומער 6537.

פאַרלאַנגט אַ לערער, אַ מאַן, צו העלפן אין סטאָר און לערנען מיט קינדער אין אַ קאַנטרי שטעטל. בלויז איינער וואָס רעדט ענגליש זאָל זיך וועדן צו דאָס אידישע וואָרט באַקס 6546.

אין שטאָט, אין די ביטשעס און אויף אַלע הייזער

אויב איר דאַרפט איבערמופן, אָדער וועלכע ס'איז טראַנספּאָרט אַרבעט טעלעפאָנירט צו

סימקינס טראַנספּאָרט, 52 540

איר וועט זײַן זייער צופרידן:
אַדרעס ביי אונז אייערע

האַלץ

די בעסטע האַלץ צו ביליקע פּרײַזן

Simkin's Transfer
456 Stella Ave. Ph. 52 540

:-: פערזענלאַכעס :-: PERSONAL

הײַם און אָפּיס פאַרניטשור פאַרלאַנגט
פאַר מזומן געלט.

KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

מאָטאָר טוריסטן
מיר מאַכן פאַרבינדונגען צווישן מאָ־נטריאָל און פאַסאַזשירן, אויף אַ שעה, אַקספּענס באַזיס. באַראַטונג פרײַ.

Auto Transportation Bureau
382 Donald St. Phone 86 139

GIBBONS UPHOLSTERY & METAL WORKS
צוזאַמענשטוויס אַרבעט אַ ספּעשעלטי עקספּערט אַרבעט
ראַדיאַיטאָרס, באַדי אַרבעט, טאַפּס, אַפּהאָלסטערי
144-6 Fort St., cor. York
Phone 22 667

שדכנים ביוראָ

ליידיס און דזשענטלמען פון יערן עטער און קאָס. אייניקע מיט געלט און היימען, נאָר זיי זײַנען אײַנזאַם: פּרײַוואַ־טע אַדרעסאַטן קוואַלי אין אַלע פאַרשטאָטן צוזאַמען.

זײַער קלײַנע שרכנות נעמט. קומט אָדער שרײַבט — די מענעדזשער, רום 2, 882 האַנאָבר סט., 4 טיר פון נאָסר דיים עוועניו.

מעדיצינישער מאַסאַזש

מרס. ה. עדעלסאָנאָוויץ, פּראָפעסיאָנעלע מאַסאַזשיסטן, אויסגעפּרובירטער דערפאָלג אין האַנאַנדלען פאַראַלזיזעס און אַלע פאָרמען פון רומאַטיזם.

838 SOMERSET BLOCK
Ph. 88 066 Res. 56 766

CAMPBELL BROS.
MARBLE & GRANITE CO.
מיר ספּעציאַליזירן זיך אין מאַכן פאַר־שיידענע אידישע מצבות — דעם אונ־זער אויסשטעלונג אייערער איר באַ־שטעט ערגעץ אַנדערש. אונזערע פּרײַזן זײַנען זייער מעסיקע.

90 Hespeler Ave., Phone 501 495

:-: צו פאַרדענטן :-: FOR RENT

צו פאַרדענטן אַ שיינעם 3 רום סוויט אין באַלטיק אַפּאַרטמענטס, מעסיקער רענט. זיך וועדן צום קערטײַסיער, סוויט "יי", טעלעפאָן 668 56.

צו פאַרדענטן אַ גרויסע געפאַרנישט רום. זיך וועדן אין 484 פלאָראַ עוועניו.

צו פאַרדענטן אַ סוויט פון 5 גרויסע רומס (2ן פלאָר, נײַ דעקאָרירט, הײַ־סע וואַסער אימעל, סקרין וועראַנדע, סטים באַהײַצונג, 40$ אַ מאָנאַט, קאָן מופן שפּעטסטנעם 1ן, 390 טעל־קירק עוועניו. טעלעפאָן 061 56.

צו פאַרדענטן אַ 4 רום סוויטס, אויק פלאָרס, עלעקטריק סטאָוועס, אין אוראַרא בלאָק, 57 עלעקירק עוועניו. בײַ־ליקע רענט.. טעלעפאָן 488 55.

צו פאַרדענטן 2 רומס, אַפּטיק פאַר אַ יונג פאַרפאַלק, פאַר אַ יונגעמאַן אַדער אַ מײדל. וועגן אַן 326 קאַטידראַל.

סוויט צו פאַרדענטן

האַמאָנד קאָורט, 269 פּרינטשאַרד עוועניו. 3 רומס און באַד אין מאָדערנעם בלאָק. עלעקטריק רענדיג, $32 ביז $41 אַ מאָנאַט. קאָן אַריינזעהן דעם 1ן אַק־טאָבער. זיך וועדן צום קערטײַסיער.

RAMONA COURT
269 PRITCHARD AVE.

צו פאַרדענטן אַ גרויסע נעפּאַרנישט רום ביי אַ קאָפּל אָן קינדער. פּאַסיק פאַר אַ סינגל מאַן אָדער פאַר צוויי פערזאָן. וועגן אַן סוויט 33 מאַקריי אַפּאַרטמענטס, קאָר. טשאַרלס. זיך נאָכפרעגן צווישן 6 און 10 אוונט.

צו פאַרדענטן אַ גרויסע נעפּאַרנישט רום ביי אַ קאָפּל אָן קינדער. פּאַסיק פאַר אַ סינגל מאַן אָדער פאַר צוויי פערזאָן. וועגן אַן סוויט 33 מאַקריי אַפּאַרטמענטס, קאָר. טשאַרלס. זיך נאָכפרעגן צווישן 6 און 10 אוונט.

צו פאַרדענטן אַ גרויסע נעפּאַרנישט רום, אַלע באַקוועמלאַכקייטן, אין אַ גוטן שטאָט. אַדרעס אַ מעסיקן רענט. זיך וועדן אין 326 קאַטידראַל.

ארבעטער פאַרלאַנגט HELP WANTED

פאַרלאַנגט אַ לערער אין אַ קאַנטרי צו לערנען העברײַאיש און אידיש מיט קינדער פון איין פאַמיליע. לערער האָט אַ מעגלאַכקייט צו גײן אין הײַ־סקול. בלויז אַ איינער וואָס רעדט ענגליש זאָל זיך וועדן צו דאָס אידישע וואָרט באַקס 6546.

פאַרלאַנגט אַ מײדל פאַר אַ קאַנטרי סטאָר. עקספּרײַענס ניט נויטיק. זיך וועדן צו דאָס אידישע וואָרט באַקס נומער 6537.

פאַרלאַנגט אַ לערער, אַ מאַן, צו העלפן אין סטאָר און לערנען מיט קינדער אין אַ קאַנטרי שטעטל. בלויז איינער וואָס רעדט ענגליש זאָל זיך וועדן צו דאָס אידישע וואָרט באַקס 6546.

$81.00 $81.00

שפּאַרט געלט

אויב איר ווילט שפּאַרן געלט, קויפט אַ ביכל פאַר צוויי דאָלאַר און איר וועט אײַנשפּאַרן אײַן־אַנ־אַציץ דאָלאַר. קוויפּנדיק סחורה פון די פירמעס וועלכע ווערן דאָרט אָנגעוויזן.

איך באַזומט אַ גאַראַנטיע פאַר אייער געלט פון אונזערע פאַרטרע־טער, אין פאַל איר וועט ניט אײַנ־שפּאָרן דעם מינימום פון צוויי דאָלאַר.

אַרויסגעגעבן פון דער אידישער פאַלק־שול געזעלשאַפט, בילדינג קאָמיטעט.

נ. ב.: אַלע וואָס זוכן אַ מעגלאַכ־קייט צו פאַרדינען פון צוויי ביז פינף דאָלאַר אַ טאָג, זײַנען נעבעטן זיך וועדן פערזענלאַך אָדער טע־לעפאָניש.

285 סט. דזשאַנס עוועניו

לוי וועסעל ע"ה

צו זײַן פרוי און קינדער און צו דער גאַנצער משפּחה דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיט־לעפיל אין זייער גרויסן פאַרלוסט. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

מר. און מרס. ס. גאָלד

$81.00 $81.00

שפּאַרט געלט

אויב איר ווילט שפּאַרן געלט, קויפט אַ ביכל פאַר צוויי דאָלאַר און איר וועט אײַנשפּאַרן אײַן־אַנ־אַציץ דאָלאַר. קויפנדיק סחורה פון די פירמעס וועלכע ווערן דאָרט אָנגעוויזן.

איך באַזומט אַ גאַראַנטיע פאַר אייער געלט פון אונזערע פאַרטרע־טער, אין פאַל איר וועט ניט אײַנ־שפּאָרן דעם מינימום פון צוויי דאָלאַר.

אַרויסגעגעבן פון דער אידישער פאַלק־שול געזעלשאַפט, בילדינג קאָמיטעט.

נ. ב.: אַלע וואָס זוכן אַ מעגלאַכ־קייט צו פאַרדינען פון צוויי ביז פינף דאָלאַר אַ טאָג, זײַנען נעבעטן זיך וועדן פערזענלאַך אָדער טע־לעפאָניש.

285 סט. דזשאַנס עוועניו

אין פלאַנטער פון לעבן . . .

פון מ. ס.

א הערכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם מאָדערנעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

(פאָרזעצונג)

— וואָהאי, דזשאַדזש, — האָט זי אַנגעהויבן טענה'ן — זי שעמט זיך, דאָס קינד... זי איז קראַנק, זי איז נערוועז... איך האָב נערעדט איבער איר די גאַנצע נאַכט, און זי האָט געזאָגט איינמאָל נײַן, זי וועט אין קאָורט ניט גיין.

סיי דער ריכטער, סיי דער לאָיער און סיי דער אַנגעקלאָגטער האָבן זיך איבערגעקוקט. זיי האָבן אַלע געפילט אַז די פרוי זאָגט איצט אמת. די קלע־נערן זײַל ניט קומען אין קאָורט, און אַלע האָבן אַזוי ווי אינסטינקטיוו דער־פילט אַ דערלייכטערונג, וואָס די קלע־נערן האָבן, מיט איר אַנטאָגן זיך צו קומען אין קאָורט, אַליין זיי געהאָל־פען די קויים צו פאַרניכטן.

— דיסמיסט ! — האָט דער ריכ־טער דערק